SÖZ

Haftalık Haber Yorum Dergisi

TARİH: 7 ARALIK 1996 • SAYI: 95 • FİYATI: 100.000 TL (KDV DAHİL)

• ALMANYA 4 DM • İSVİÇRE 4 Sfr • FRANSA 14 FF • İNGİLTERE 1.7£ • HOLLANDA 5 Hfl • AVUSTURYA 28 AS • ABD 3$

Dünya gençleri Kıbrıs'taydı...

Küçük adada büyük buluşma

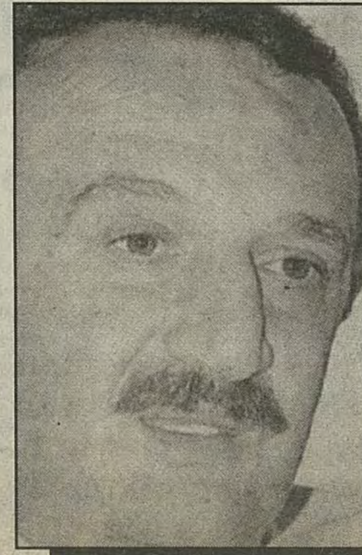
ORTA SAYFADA

Abdullah Çatlı
Ülkücü katliam sanığı
ÖLDÜ

Hüseyin Kocadağ
Özel Tim'in kurucusu
ÖLDÜ

Mehmet Ağar
İçişleri eski Bakanı
İSTİFA ETTİ

Kemal Yazıcıoğlu
Ankara DAL kurucusu
GÖREVDEN ALINDI

SEN AYAĞA KALKMAZSAN...

'Büyük şef'e sıra gelmez!

Ecevit'in çetelerle ilgili neden sesi çıkmıyor?

Karaoğlan gözünü dolaptan sakınmaz!

Mesut Yılmaz Budapeşte'den burnu kırık döndü ya... Muhalefet kanadında müthiş bir "taklitçilik", Ecevit'in de gözü mosmor İskandinavya'dan dönmesiyle ortaya çıktı.

Birini İstanbul yönlendirmeli, iktidar patentli bir çete yapmıştı...

Yılmaz'ın muhalefete dönüşü trajikti.

Onu dinleyenlerin gözleri yaşarıyordu. Kitle hep bir ağızdan "o yumruk bize atıldı" diye bağırıyordu. İnsanın gözünün önüne binlerce burnu tamponlu Karadeniz uşağının görkemli hali geliyor ve gözlerimiz, Mesut Yılmaz'ın elindeki "belgeleri", devlete zarar vermemek için açıklamayarak harcadığı büyük ve kutsal çabadan dolayı yaşarıyordu.

Yılmaz çeteyi "mahvedecek" oluşundan söz ederken ne demek istiyordu acaba? Bu muamma dolu tutum bizi de mahvediyor, bitiriyor, yerle yeksan kılıyordu. Çeteye zarar veren belge devlete de zarar veriyorsa, Yılmaz, Çetin Altan'ın yargılandığı mahut Ceza Yasası'ndaki suçu mu işliyordu? "Devlet çetedir" mi diyordu, yoksa "çete mi devlettir" demeye getiriyordu?..

Hiç kimse bir şey anlayamıyordu...

Zaman su gibi akıyor, akan zaman suları, lağımdan çıkan çete farelerinin yerde bıraktıkları tiksinti verici izleri yavaş yavaş siliyordu.

Yılmaz'ın burnu da artık koku alamaz olmuştu.

Budapeşte hadisesi, Yılmaz'a çetenin "devlet" için yaptıkları ile, "kendisi" için yaptıkları arasında çok açık, kesin ve tartışma kabul etmez bir ayrım yapmayı çok iyi öğretmişti.

Örneğin Çatlı ve hempalarının yedi TİP'li genci boğazlamaları başka şey, ama boğazladıktan sonra, diyelim ki otobüse biletsiz binmeleri "kabul edilemez" türde bir şeydi. Ya da bu çetenin, memleket dağlarını "kahramanca" koruyan ve kollayan Bucak Aşireti'nin on bin müsellah güruhuna benzeyen kimseleri "eroin paraları" ile, tıpkı ABD'nin Nikaragua kontralarını beslediği gibi beslemeleri, olsa olsa James Bondvari bir "temiz" iş sayılabilir, ama bu çete mensuplarının burunlarına "kokain" çekiyor olmaları, Cihangirli "marsıklar"ın düzeyine düşmek ve devletin saygınlığına zarar vermek olabilirdi. ("Marsık" sözcüğünü çetecilere atfen yazdığımızı arkadaşımız Yelda'ya özellikle duyururuz...) Ondandır ki, ilgililer Çatlı'nın "sicili"ni araştırmak yerine ilk iş olarak "kakası"nı araştırmışlar ve burada kokain izine rastlayınca fena halde bozum olmuşlardı. İşte Mesut Yılmaz bu memlekette yaşayan her gerçek muhalif insanı baskıyla, şantajla ve ölümle tehdit eden çete biçiminde örgütlenmiş bir devlete egemen iktidar gücünün halk düşmanı eylemleriyle değil, Erbakan'ın "fasa fiso" dediği "kaka içindeki kokain" ve bu pislikle nemalanan siyasilerin yedikleri haltlarla ilgilenmekte, Budapeşte'dekiler de öyle olmaz, böyle olur dedikleri zaman apışıp kalmaktadır.

Evet...

Mesut Yılmaz'ın Budapeşte dönüşü, üzücü bir görünüm olmuştu, tiyatro dilinden tarihçinin diline geçen haliyle trajedi olarak adlandırılmıştı.

Derken Ecevitler İskandinavya'dan döndüler...

Balayına gitmişlerdi.

Evliliklerinin 50. yıldönümüydü.

Siyaset arkadaşlarıyla beş yıl olsun bir arada kalamayan Bülent Ecevit'in, hayat arkadaşıyla tam elli yıldır bir yastıkta kocamış olması ve bu yarım asırlık kocamışlığını bir balayı seyahatiyle taçlandırması memleketimizin bütün yufka yürekli insanlarını mütehassis etmekle kalmamış, aynı zamanda "kutsal Türk ailesi"nin ne denli sağlam temellere dayandığını göstermesi bakımından bu olay ahlak erbabının içine sular serpmiş, özellikle 1 Aralık AIDS gününde "tek eşlilik" hakkındaki nazariyelerin pratikte doğrulanması olarak yorumlanmıştı.

Fakat o ne?

Bülent Ecevit'in gözü mosmor olmuştu.

Rahşan Hanım'ın gözünde benzer emareler iyi ki görülmemişti. Çünkü bu, Ecevitler ne derse desin "koca dayağına son" mitinglerini yeniden alevlendirebilir, hiçbir sosyal demokratın yüreği bu skandala dayanamazdı.

Neyse ki Bülent Bey'in gözü morarmıştı.

Niçin morarmıştı?

Bu bir aile içi şiddet ürünü müydü? Eğer böyle ise, CHP'lilerin tamamı, DSP'lilerin ise "çile çiçekleri" belki de ilk defa Rahşan Hanım'ı alkışlayacak, ona "saygılar sunacak"lardı.

Ama Sayın Ecevit'in gözünün morarması kesinlikle bir "aile içi şiddet" sorunu değildi.

Budapeşte'dekilerin, "hazır başlamışken, bir de İskandinav illerine varalım, Ecevit'e de haddini bildirelim" düşüncesiyle eyleme geçtikleri ve Ecevit'in gözünü morarttıkları da söylenemezdi. Çünkü Ecevit ve partisi Susurluk sonrası gelişmelere; örneğin Mümtaz Soysal'a karşı gösterdikleri hışmın binde birini bile göstermemiş, herhangi bir gelişme karşısında ne denebilirse o kadarını demekle yetinmiş, millet "dürüst lider Karaoğlan"ı Zaloğlu Rüstem gibi ortaya atılacak sanırken, herkesin şaşkın bakışları arasında o, "ellinci evlilik yıldönümü" nedeniyle memleketin bütün gerçeklerine "by by" demişti.

Peki ne olmuştu?

Yanlışlıkla (yani bilerek değil) Sayın Bülent Ecevit "dolaba" çarpmıştı.

Anton Çehov'un Vişne Bahçesi adlı yapıtında, piyesin kahramanlarından birisi, evin eski dolabına her nedense durup durup "uvajayemiy şkaf", yani "sayın dolap" diye hitap eder.

Ecevit kibar adamdır, çelebidir, ağzından öteki siyasiler gibi elbette küfür çıkmaz.

Ecevit "hay senin gibi dolabın..." dememiştir.

"Sayın dolap..." demiştir, eskiyen zamanın hüzünlü yok oluş saatlerinin, bahçede kesilen vişne ağaçlarının, kurtçuklar tarafından kemirilen dolapların acılı gıcırtılarının hüznüyle inlemiştir.

Ruhunun siyaset viranelerinin bir kuytu köşesinde, her nasılsa yalnız bir şiir çiçeği, Hint dilinde bir şeyler mırıldanmış, Rahşan Hanım bu sızım sızım inleyen çileli çiçek seslerini, ne olur ne olmaz diyerek, "sayın dolaba" kitleyivermiştir.

"Gözünüze operasyon mu yaptılar" deyince gazeteci takımı, Ecevit hülyalardan uyanmış, "operasyon" sözcüğünden huylandığı için, alel acele "dolaba çarptım, operasyon söz konusu değil" diye, önemli bir açıklamada bulunmuştur.

Deniyor ki, Yılmaz da, eğer duyulmasaydı, böyle diyecekmiş.

Kamyonun Mercedes'e çarpması destan, buruna vurulan yumruk trajedidir.

Dolaba gelince...

Karaoğlan elbette gözünü dolaptan esirgemeyecekti...

Öyle de yaptı...

Kendine 'emperyalist merkez' arayan 'sosyal demokrat'

4 Aralık tarihli Hürriyet'te Mümtaz Soysal'ın bir yazısı var. Başlığı "Mösyö Chirac'la 'Üçüncü Yol' mu?" türünden bir soru...Soysal'ın yazısı neyi gösteriyor? Önce okuyalım:

"Mösyö Chirac, Rusya Başbakanı Çernomirdin'in Lizbon nutkundaki sözlerini neredeyse aynen tekrarlayarak, 'Genişleme, Avrupa'da yeni bir kırılma çizgisi yaratmamalı' demekteydi. Belki de NATO'yu veya BAB'ı genişletme yerine, Fransa'nın geliştirmeyi düşündüğü bir yolun belirtisiydi bu. Bu çizgide Türk dış politikasına yarayacak unsurlar bulunduğunu da kabul etmek gerekir."

İlk bakışta, "bağımsız" bir dış politika çizmek isteyen bir siyasal öneriyle yüz yüzeymişiz gibi görünüyor. Ama pek de öyle değil... Soysal'ın arayışı bir başka türlü. Bu türün en önemli özelliği, NATO'nun "sulandırılmasına" karşı oluştur.

"Türkiye, gelişmesi için bunca emek harcadığı ve özveride bulunduğu NATO gibi askeri bir örgütlenmenin sulandırılarak zayıflatılmasından ve kullanışsız duruma getirilmesinden pek memnun olamaz..."

DSP'nin de anlayışını yansıtan bu görüşleriyle Soysal, Türk sosyal demokrasisinin "tam bağımsızlık" anlayışında militan NATO'culukla "bağımsızlık" iddiasının aynı anlama geldiğini parlak bir şekilde ilan etmiş oluyor. NATO'nun patronu ABD olduğuna göre, Soysal NATO "sulanmasın", "zayıflamasın" derken, Amerika'dan fazla, Amerikancılık yapıyor. Biz yine de Soysal'ın ince zekasıyla, "sağlam kalsın, sulanmasın" filan derken, NATO'nun genişleme planına karşı koyduğunu seziyor olsak da, üstat ne yazık ki mazrufun zarfını böyle yazıyor.

Neden? NATO'sundan, BAB'ından, Avrupa ve Amerika'sından bağımsız bir dış politika hattı çizmek için mi?

Pek öyle de değil.

"Son Lizbon toplantısı dolayısıyla Chirac ve çevresinin NATO ve BAB dışında ortaya koymaya çalıştıkları bir üçüncü çerçeve var ki. orada Türkiye için yararlı birtakım ipuçları aranabilir. AGİT, Asya cumhuriyetlerine kadar uzanan kapsamıyla, Türkiye için çok daha elverişli bir çerçevedir."

Soysal Türk yayılmacılarına şunu hissettiriyor: NATO'nun genişlemesi, gerçekte Almanya ve ABD'nin Doğu Avrupa pazarlarındaki hegemonyası için bir yoldur. Bu pazarda ise bize yer yok... Ama, diye heyecanlandırıyor Türk yayılmacılarını Soysal, "AGİT bizi de Orta Asya pazarına götüren, İslamın uçan seccadesiyle kıyaslanmaz üstünlükte, çağdaş bir Concorde gibi bir şeydir." Bu modern uçağı kim yönetecek? Demirel mi, Ecevit ya da Soysal mı, elbette Erbakan olamaz da Çiller mi? Hayır!

Pilot kabininde oturacak olanlar Yeltsin ile Chirac...

"Türk diplomasisi", diyor Soysal, Rusya ve Fransa'yla birlikte bu yeni yolun açılmasına katkıda bulunabilir..."

"Tam bağımsızlık" ha!..

Bu çizgi kendine emperyalist merkez arayan, bir milli emperyalizm rüşeyminin ya da karikatürünün içler acısı halini resmediyor. Sulandırılmamış rakı gibi, sulandırılmamış NATO isteyen ve bir "merkez"den ötekine bir hayli mayhoş bir çizgidir bu.

Kirlilik 'gerçeğin kirli ellerde olmasıdı...

Gazeteci dişini tırnağını takmış gerçeği arıyor. Tıpkı evlatları polise düşen analar, babalar gibi emniyetin kapısına dayanıyor: "Sizde belge ve bilgi, bant ve kaset varmış" diyor... Analara ve babalara verilen yanıt gibi, "bizde bu şahıs ya da bilgi yok" yanıtını alıyor.

Gazeteci şaşkın... Öfkeli... Tıpkı Cumartesi Anneleri gibi, gerçeğin gözaltında kaybedilmekte olduğunu ta içinde duyuyor. Acaba o da her cumartesi günü Galatasaray'da oturma eylemi mi yapsa?!

Gazeteci gerçeği nerede bulabilir? Cesetler çöplüklere nasıl fırlatılıp atılmışsa, gerçeğin de mezbele içinde olacağını düşünemez mi?

Düşünür elbette... Düşünmektedir de.

Celalettin Çetin, yaşına-başına aldırmadan bir koşu Dündar Kılıç'ın yanına varmış. Gerçeği aramış. Yeraltı dünyasının kıyıcı babası da, Çatlı'nın öldürdüğü söylenen MİT mensubu Tarık Ümit'i kendi "mekanında" müdür yaptığını söylemiş. İsimlerini bildiği halde, iki devlet görevlisini ise, herhalde o da Mesut Yılmaz gibi düşünüyor olmalı ki, devlete zarar vermemek için açıklamamış.

Tarık Ümit

Kendini nasıl hissediyorsun, ey sıradan yurttaş. Ey sıradan ve anayasal yurttaş ve anayasal yurtsever?

Ama dur, gerçeğin yalnızca yeraltı mekanlarının babalarında olduğunu sanma. Neden bir mafya babası kadar olsun, bu memleket gerçeklerinden bir zırnık bile benim payıma düşmüyor diye hayıflanma.. Dahası var çünkü.

Milliyet'ten Özcan Ercan da gerçek arayıcılarından. O da iyi biliyor gerçeğin temiz ellerde olmadığını, kirliliğin izini görüyor. Vergi rekorlarıyla temizlenen ele doğru koşturuyor.

Nereye? Genelev işleticisi Matild Manukyan'ın yanına...

"Ömer Lütfü Topal'ın öldürülmesine karıştıkları öne sürülen polislerle ilgili iddialar arasında otomobiline bomba konulması eylemi de yer alan Matild Manukyan, 'Perinçek doğru söylüyor' dedi..."

"O adamın söylediği her şey doğru. İnanın ona..."

Artık hayıflanabilirsin muhterem kardeşim, anayasal yurttaşım ve anayasal yurtseverim. Neden benim de elimde bir genelev patronunun elinde olduğunun on binde biri kadar bile gerçek yok diye hayıflanmakta yerden göğe kadar haklısın...

Kirlilik budur işte... Gerçek, çalışanların temiz ellerine geçtiği gün Gladio'nun da, kontrgerillanın da, Çiller miller takımının da işi bitecektir.

Şimdilik, yani basın tekellerinin, devlete egemen zirvenin organik parçası olan medya patronlarının derlenip toparlanmasına kadar, medya çalışanlarının çabaları gerçeğin bir bölümünün halk tarafından ele geçirilmesine yol açıyor.

Fakat zaman daralıyor. Gerçeğin gözaltında kayıplara karışması olasılığı gittikçe büyüyor. Dürüst medya çalışanlarının rezelerini bir nebze çatırdatıkları kapılara yüklenmenin tam zamanıdır. Bu, toplumsal muhalefetin, işçi sendikalarının, kamu çalışanları sendikalarının, meslek örgütlerinin, üniversiteli gençlik kuruluşlarının, üyeleri bunların saflarında yer alan sosyalist hareketin, partilerinin başına çöreklenmiş liderlerinin de Susurluk bataklığına gırtlaklarına kadar gömüldüğünü her geçen gün daha iyi gören sosyal demokratların tarihsel görevidir.

Kaygılar artıyor. Bazı sol yazarlar, "irademiz dışında bir askeri darbe ortamını hazırlamaya doğru mu itiliyoruz" endişesine kapılıyor. Baykal bir yandan "bu konunun aydınlığa kavuşturulacağına inanmıyorum" diyor ve Susurluk kamyonunun parçalarını halka dağıtma türünden fantastik planlar dışında eli kolu bağlı oturarak karamsarlık yaydıkça kaygılar da artıyor. Sağduyulu yazarlar CHP ve DSP'ye bakıyor ve "nerede sol" diye bağırıyor. "Pozisyon alanlar ayakta kalacak" diye yazıyor Zeynep Atikkan, "diğerleri tasfiye edilecek."

Ve şimdi aktüel olan "karanlık güçlerin" bir tertibi ile 1970'lerde İçişleri Bakanlığı'ndan tasfiye edilen Hasan Fehmi Güneş şu uyarıda bulunuyor: "Hükümet sanık olmanın telaşı içinde. Çiller'in son sözleri, devlet adına kurşun sıktırıldığının itirafıdır. Gazeteci, siyaset adamı ve entelektüele büyük bir yıldırma başlayacak. Yargılayamazsak, onlar bizi yargılayacak..."

Ve SÖZ baskıya girerken "oyun içinde oyun" kokuları yükselen gelişmeler, hem kaygılara haklılık kazandırıyor, hem de tereddütsüz bir kitlesel mücadelenin ne denli acil bir mesele olduğunu gösteriyor: İçişleri Bakanı Akşener, Mesut Yılmaz'a yakınlığından söz edilen İstanbul Emniyet Müdürü Kemal Yazıcıoğlu'nu, Mesut Yılmaz'ı "belgeler İstanbul Emniyeti'nde" dediği halde, Emniyet'ten bu konuda "bizde yok" yanıtına dayanarak, işte bu çelişkiyi sözde gidermek için, azlettiğini, görevden aldığını açıklamıştır. Hükümet aynı zamanda bazı polis yetkililerinin yanı sıra, Bucak'ın üç korumasının da görevlerine son vererek, kamuoyunu yatıştırma yönünde bir adım atmıştır.

Bu tehlikelerle dolu ortamda akılları karıştıran bir eylem planı var:

14 Aralık'ta KESK'in Ankara'da, 22 Aralık'ta DİSK'in Kocaeli'nde ve 28 Aralık'ta da Türk–İş'in Ankara'da eylemleri var.

Neden?

Neden ayrı ayrı?

Hepsi de çalışanların sendikal örgütü olan bu üç konfederasyon neden kuvvetlerini birleştirmiyor?

"Kirlilik" sanıldığı gibi, sokak kirliliği, çevre kirliliği gibi bir şey değil. Devlete egemen örgütlü birleşik bir güç. İsmet Berkan müthiş bir açıklama yaptı Radikal'de: "Bin operasyonu gerçekleştiren örgütlenmenin 1992 sonunda, Özal'ın ve Jandarma Genel Komutanı Eşref Bitlis'in ölümlerinin hemen ardından MGK'ye geldiğini ve bu örgütün yalnız PKK'yi değil, fakat bu örgüte destek verdiğinden kuşkulanılan herkesi yok etmek üzere kurulduğunu" bir belgeye dayanarak açıkladı.

Ortada soyut bir devlet ile birtakım kirli insanlar yok. Kendini her geçen gün biraz daha devlet biçiminde örgütleyen bir çete var.

Ona karşı mücadele, toplumsal muhalefet güçlerinin birlikte hareket etmelerini gerektiriyor.

Ahmet İnsel yerinde bir görüş ileri sürdü: Temiz el mücadelesini iktidardan veya iktidar adayı ağırbaşlılığıyla hareket edenlerin demeçlerinden bekleyenleri uyardı... "İktidar değil, sivil direniş" dedi.

Evet!

Sivil direniş...

Eylem planları birleşirse, medya çalışanlarının çatırdattığı kapı yıkılır ve gerçek, halkın eline geçebilir...

Aile terbiyemizde 'polis'in mümtaz yeri...

Emniyet Genel Müdürü Alaattin Yüksel, "Polisin topluma örnek olması gerektiğini" belirtti.

Neden?

Polis topluma örnek olamıyor mu? Teşkilatın başının kendi teşkilatından şüphesi mi var?

Oysa polis, Türk toplumunun aile terbiyesinde, ta çocukluğumuzun ilk zırlamaları ile birlikte esaslı bir rol oynamakta, "iğneci"nin para etmediği durumlarda, bigudili annelerimiz ve çubuklu pijamalı babalarımız, bir yandan kulaklarımızı çekiştirirken, diğer yandan da "kes zırıltıyı şey oğlu şey, yoksa polis amcaları çağırırım" dediklerinde, bir zamanların çocukları olan bizlerin terbiyeleri o anda verilmektedir.

Polisi korkulacak bir unsur olmaktan çıkartmaya yeltenenler, aile terbiyemizin temelini dinamitlediklerini göremiyorlar mı?

Efendim, mesele şu: Osmanlı İmparatorluğu 1916 yılında bir yasa çıkardı: "Memurin Muhakemat Kanunu..." Kanun savaş koşullarında ve imparatorluğun ha çöktü, ha çökecek bir halde olduğu esnada çıkarıldı. Çıkardı ama, o bile bu kanunun ne menem bir kanun olduğunu biliyor olmalı ki, cinayet işleyen, çeşitli zalimlikler yapan zaptiyelerin yargı önüne çıkartılmasını engelleyen bu kanunun "muvakkat" yani geçici olduğunu kayıt altına aldı.

İşte bu kanun 1916 yılından beri sözüm ona "geçici" bir kanun olarak yürürlüktedir ve o nedenle de, Gazi'de onlarca insanı kırıp geçiren polisler, Metin Göktepe'yi döve döve öldüren güvenlik mensupları, Diyarbakır Cezaevi'nde on insanı, beyinlerini darmadağın ederek öldürdükleri, TBMM Araştırma Komisyonu tarafından resmen ilan edilen 38 polis ve jandarma hala yargı önüne çıkartılamamaktadır.

Bu kanun polisi ve eline silah verilmiş devlet memurlarını cinayete teşvik ediyor. Meclis Başkanı Kalemli, işte bu yasayı değiştirmek istiyor. Peki Refah ne yapıyor? O da, madem ki polis insan öldürünce yargılanmıyor, o halde adaleti sağlamak için "imamlar da mevcut yasanın güvencesi altına alınsın" diyor.

Yasa işte böyle... Biz şimdi emniyette yapılacak bir değişikliğe dikkat çekelim: "Orduda olduğu gibi polis teşkilatında da 'kurmay' sınıfı oluşturulacağını vurgulayan Emniyet Genel Müdürü Yüksel, politikacıların elini teşkilattan çekmek için, Yüksek Emniyet Şurası oluşturacaklarını söyledi. Yüksek Emniyet Şurası yılda bir kere toplanıp atamaları yapacak..."

Yüksek Askeri Şura'ya, böylece Yüksek Emniyet Şurası da eklenecek ve nasıl ki Yüksek Askeri Şura'nın kararları yargı denetimi dışında ise, emniyet de büsbütün yargı denetiminden muaf olacak...

Gerekçesi de son derece ilginç: "Politikacıların elini teşkilattan çekmek..."

Oysa günümüzde konuşulan asıl konu, parlamento denetimi dışına çıkan, yani politikanın seçilmiş kurumlarının dışında kuvvet kazanan silahlı bürokrasinin, devlet iktidarını elinde tutan dar bir zümreyle büsbütün iç içe geçerek oligarşik bir sistem yaratmasıdır. Susurluk'un özeti budur.

Yeni düzenlemeyle birlikte, Yüksek Emniyet Şurası'nı, Milli Güvenlik Kurulu'na kurmay polislerin "Kuvvet komutanları"nın da katılması mı izleyecek? Bu hiç de yabana atılmayacak bir olasılıktır. Demirel kelimesi kelimesine şunları söyledi geçtiğimiz günlerde: "Milli Güvenlik Kurulu Türkiye'nin EN ÖNEMLİ KURUMU'dur. Türkiye'nin en önemli meseleleri orada konuşulur."

Yani, parlamentoda konuşulmaz... Ve parlamento en önemli kurum değildir, egemenliğin kayıtsız şartsız millette olduğu iddiası boş bir iddiadır. Bravo... Toplumsal muhalefet, polisi seçilmiş kurumların elinden almak şöyle dursun, her ilin polisini seçilmiş yerel yönetimlerin emrine sokarak ve Milli Güvenlik Kurulu kurumuna son vererek çalışanların egemenliğine giden yolu açacak tek güçtür.

Bir düşünün; Diyarbakır'da polis ve jandarma Diyarbakır yerel yönetiminin emrinde ve denetiminde olsaydı... Ve cezaevinde on insan öldürülseydi... Ne olurdu? Katiller hapsi boylar, yerel yönetim de palır küldür yuvarlanır giderdi. Ama böyle bir düzenleminin önünde MGK ve onu en önemli kurum sayanlar var...

Geleceğin Çatlılar'ı işbaşında...

Yanda resmi görülen ÖDP taraftarı genç Aydın Çavlan 5 Aralık Perşembe günü faşistlerin silahlı saldırısı ile ayağından yaralandı. Eğer yanılmıyorsak 12 Eylül sonrasında İstanbul'da silahla yaralanan ilk üniversite öğrencisi oldu Aydın... Cuma günkü gazeteleri göremeden bu satırları yazıyoruz ama perşembe akşamı bazı TV kanallarında haber şöyle verildi: "Karşıt görüşlü öğrenciler arasında silahlı çatışma..." Oysa bazıları Hukuk Fakültesi öğrencisi olmayan satırlı ve tabancalı bir grup faşist okul kantinini basmış ve devrimci öğrencilere saldırmıştı. 70'li yılları yaşayanlar için olay son derece anlaşılır idi. Devrimci öğrenciler sıkı sıkıya aranırken faşistler "nasıl olduysa (!)" satırlar ve tabancalarla okula girebilmişlerdi! Biz bunları çok gördük... Yaralı arkadaşlarını ziyarete giden öğrencilerin polis tarafından gözaltına alınması da sürpriz değil... Eskiden de böyle olurdu. Saldırganlar bırakılır, saldırıya uğrayan devrimci öğrenciler yakalanırdı. Evet, olay çok açık! Aydın'ı vuranı bulursanız geleceğin Çatlıları'nı bulmuş olursunuz...

Doğmamış bir çocuk bile barış istiyor! Ya doğmuş ve büyümüş olanlar?

isteyenler '1 milyon'u aşacak...

Ayla ÖNDER

Doğmamış çocuk bile barış istiyor! Yanlış duymadınız doğmamış çocuk bile! Bu soyut bir barış talebi değil. 12 yıldır bu ülkede devam eden savaşın son bulmasını istiyor insanlar. Bir ay önce bir kaza ile ortaya dökülen devlet- mafya -aşiret üçgeninin en başta savaş koşullarından beslendiği de düşünülecek olursa barış bugün çok daha acil bir talep...

Sadece henüz cenin olan çocuklar değil, bu ülkede yaşayıp da duyarlı olan, ölümlerin son bulmasını isteyen herkes barış istiyor artık.

Barış isteyenler bugünlerde bir kağıt üzerinde birleşiyor. Çoğalıyor. İki ay önce başlayan Barış İçin Bir Milyon İmza Girişimi, barış için anlamlı bir adım... Önemli bir adım...

Barış İçin 1 Milyon İmza kampanyası çerçevesinde Esenler'de yapılacak etkinlikler bir basın toplantısıyla anlatıldı.

Ama barış yasak!

Barış isteyenler suçlu! Bunun en ilginç örneği geçtiğimiz hafta Gaziosmanpaşa ilçesinde yaşandı. Bu ibret verici bir olaydı. Kolluk kuvvetlerinin barış savunucularına karşı antipatisini somut olarak ortaya koyuyordu.

Balon ve güvercin uçurmak yasak!

Kasım ayı sonunda Gaziosmanpaşa'da bir araya gelen barışseverler, Barış İçin Bir Milyon İmza kampanyasına destek verme kararı aldılar. ÖDP, CHP, DBP, HADEP, Demokratik Barış Hareketi, Baro temsilciliği ve Eğitim-Sen ilçe örgütlerinin yöneticileri bu desteği somutlaştırmak üzere bir girişim oluşturdu. Bu girişimin sözcüleri GOP Cumhuriyet Meydanı'nda bir etkinlik düzenlemeye karar verdi. Etkinlik için izin alınması gerekiyordu. Bunun için de bir tertip komitesinin oluşturulması... Ve 7 kişilik tertip komitesi belirlendi. Komite, 29 Kasım'da İstanbul Valiliği'ne başvurdu. İlk anda yanıt olumluydu. İstanbul Valiliği'nden bir yetkili komite sözcüsünü aradı ve izin verildiğini söyledi. Sonra tertip komitesi topluca valiliğe gitti. Valilikte, komitede bulunan insanların tek tek isimleri soruldu. HADEP yöneticisi Abdullah Bağrıyanık da komitede yer alıyordu. Yetkili amir, "Abdullah Bağrıyanık, Terörle Mücadele tarafından aranıyor" dedi. Bağrıyanık, o anda gözaltına alındı. Komitede yer alanlar engel olmaya çalıştıysa da, Bağrıyanık'ın akıbeti değişmedi. Bu arada etkinlik için verilen izin de iptal edildi. Artık valilikte yapılacak bir şey kalmayınca geri kalanların hepsi GOP ÖDP ilçe örgütü binasına geldiler. Bu olayı protesto etmeyi kararlaştırdılar. Bağrıyanık'nın gözaltına alınışının protesto edilmesinin yanı sıra, barış etkinliğine izin verilmemesi de kınanacaktı. Bunun için yine duyarlı insanlar bir araya geldi. Gaziosmanpaşa, Bağlarbaşı caddesi başında basın açıklaması yapmak üzere hazırlandılar. Barış girişimi Türkiye sözcüsü Eşber Yağmurdereli de davet edilmişti. Ancak ona da izin verilmedi. Cadde başında toplanan protestocuların önünü polis kesti. ÖDP ilçe başkanı, yapılanların hukuka aykırı olduğunu polise hatırlattı. Ne var ki polis kararlıydı. ÖDP üyesi Melih Uçar, GOP Emniyet Müdürü'ne şöyle dedi; "Biz size başvuruda bulunduk. Güvercin ve balon uçuracak, karanfil dağıtacaktık sadece. Barış için imza toplamak, barışı haykırmak için düzenleyeceğimiz bu etkinlik için sizden izin istedik. Siz bu talebimizi valilik makamından geri çevirdiniz. Biz şimdi burada ne balon, ne güvercin uçuruyoruz. Ne de karanfil dağıtıyoruz. Yalnızca yasaklamayı kınıyoruz. Ve gözaltına alınan arkadaşın derhal serbest bırakılmasını istiyoruz." GOP Emniyet Müdürü ise "Dağıtın bunları! Bu konuşanı da gözaltına alın!" diye emir verdi.

Öykü bununla da bitmedi. Barış yanlıları pes etmedi. Bu kez GOP Eğitim-Sen'e gidip kapalı alanda bir toplantı yapmak istediler. Buna da izin verilmedi. Polisler Eğitim-Sen'in de kapısını tuttu. İnsanlar içeriye alınmadı. Yine geri adım atılmadı tabii. Bu kez GOP ÖDP ilçe örgütü binasına gelindi. Ve burada Barış İçin Bir Milyon İmza Girişimi Türkiye sözcüsü Eşber Yağmurdereli aldı mikrofonu eline, şöyle dedi;

"Şerefli katillerin özgürce dolaştığı bu ülkede, gün gelecek güvercinler valilik iznine tabi olmaksızın özgürce uçacaklar!"

Bir milyon değil milyonlarca imza...

Batı'da yaşayıp da savaşın acılarını yüreklerinde hissedenler, sözünü ettiğimiz imza girişimine gönülden destek veriyor. Batı'dan doğru başlatılan bu barış harekatı, şimdilik imza toplayarak sürüyor. Sivil bir inisayatif olarak örgütlenen Barış İçin Bir Milyon İmza Girişimi için bütün Türkiye'de binlerce insan kolları sıvadı. Barış için sadece bir imza istiyorlar. Çocuklar öldürülmesin, yaşlı -genç, kadın- erkek, insanların cesetleri sıra sıra dizilmesin diye... Artık bitsin bu kan diye imza veriyorlar. İlk imzacıların sayısı 270'ti. Şimdi bu sayı gittikçe büyüyor. Hem de çığ gibi...

İki ay önce, ilk başladığında kamuoyunun gündemine yerleşen kampanya, daha sonra mafya- devlet-aşiret üçgeni ve onların kirli işleri gündeme oturunca biraz sessizliğe büründü. Oysa tam tersine barışı isteyen bu kampanya tam da savaştan beslenen bu çeteleri hedef almak durumundaydı. Dolayısıyla tam da şimdi, Yağmurdereli'nin dediği gibi "katillerin şereflice dolaştığı bir anda" hızlanmalıydı bu kampanya...

Öyle de oldu. Şimdi artık kapalı mekanlardan sokağa taşarak sürüyor kampanya.

İmza Girişimi'nin Bilsak'ta bulunan Türkiye merkezine, Türkiye'nin her yerinden telefonlar gelmeye devam ediyor... Susmayan telefonlarda imza formları isteniyor. Kasım ayı başında İstanbul'da Tüyap'taki kitap fuarında bir hayli ilgi gören kampanyanın standları binlerce kişi tarafından ziyaret edildi, imzalar atıldı.

Füsun Erbulak, Talat Ateş, Atilla Atalay, Gülten Dayıoğlu, Muzaffer İzgü, Baskın Oran, Hüseyin Yurttaş, Kürşat Başar, Tarık Dursun K. gibi birçok yazarın imza attığı formlar, Tüyap'taki bütün yayınevlerinin standlarına dağıtılmıştı. Hatta bazı yazarlar kendilerine kitap imzalatmak için önlerinde sıraya giren okurlarına imza formunu uzatıp, barış için imza aldı.

Her yaştan, her meslekten insan imza atıyordu. Bunlar arasında ilginç kişiler de vardı. Örneğin genç bir kadın imzasını attıktan sonra formun meslek hanesine şöyle yazdı; Asker eşi! "Barışa en çok ihtiyaç duyanlardan biri benim" dedi bu kadın stand görevlisine..

Mustafa Balbay, Can Dündar gibi gazeteciler de imza topladı.

Ve 10 gün süren kitap fuarındaki bu çalışmalar sonucunda sadece Tüyap'ta 37 bin imza toplandı.

Cihangir'e yolları düşen şoförler...

Bilsak'taki Türkiye merkezine mektuplar, telefonlar gelmeye devam ediyor. İnsanlar sadece imza atmak değil, kendi çevrelerinde imza toplamak için de uğraş veriyor. Hemen her yaş ve meslekten insan arıyor. Ev kadınları da kendi mahallelerinde sivil inisiyatifler oluşturarak imza topluyorlar.

İlerici radyolarda imza girişiminin

Mektuplar...

İlginç mektuplar geliyor Bilsak'taki Türkiye Merkezi'ne. Bazen de imzalı boş bir kağıt. Bir kağıda imza atıp gönderiyorlar barış için! Bu mektuplardan bazılarını okuyoruz.

"Saygıdeğer barış girişimcilerine.. 1 milyon imza kampanyasını yapma medeni cesaretini gösterdiğinizden dolayı hepinizi canı gönülden tebrik ediyorum. Türkiye'nin en önemli konusu olan barışa susamışlık, kardeşlik, insan hakları, saygı ve sevgi bütün insanların umudu olmaktadır. Barış istiyoruz, kardeşlik istiyoruz. İnsanın insana saygısı olan bir ülke istiyoruz." Bu mektubun altında on imza var.

Başka bir mektupta şöyle deniyor:

"Anlamsız bulduğum savaş beni en çok çocuklarımız yüzünden endişelendiriyor. Bu mutsuzluk ve sefaletlere terkedilişler hepimizin ortak sorumluluğu. Her türlü mücadelenin uzlaşmacı ve demokratik olması hiç değilse çocuklar adına tek dileğim. Duyarlı, sevgi dolu insanlar lütfen ses verin."

Kocaeli- Gölcük'den gelen bir mektupta ise şöyle deniyor;

"Yaşanmakta olan her türlü şiddeti kınıyor, dünyada ve ülkemizde yaşayan bütün insanların barış için katkıda bulunmalarını istiyoruz. Barışı istismar etmemelerini diliyor ve kanın kanla temizlenemediğini anlamalarını bekliyoruz." Bu mektubun altında bir ailenin tümünün imzaları var; karı - koca ve iki çocuk... Baba subay. İmzaların karşılarına meslek hanelerine şöyle yazmışlar. Memur, memur, öğrenci, öğrenci. Ama beşinci bir imza daha var, bu imzanın karşılığında ise şu sözler yazılı: Henüz doğmadı! Doğmamış çocuğu için barış istiyor subay baba...

BARIŞ İÇİN BİR MİLYON imza GİRİŞİMİ

leri artıyor. Bunlar arasında taksi şoförleri de var. Şoförlerin yolları Cihangir'e düştükçe Bilsak'a uğruyor ve imza atıyorlar. Konfeksiyon işçileri de imza atmak için kapısını çalıyorlar Bilsak'ın.

Eşber Yağmurdereli

İşçiler atölyelerinde toplamak üzere form da alıp öyle dönüyorlar.

Sanatçılardan yeni isimler de kampanyaya katılmaya devam ediyor.

Türkiye çapında dağıtılan 90 bin imza formu her geçen gün yeni imzalarla doluyor.

Ve sessizce süren bu eyleme son noktanın yeni yılda konacağı söyleniyor. Barış için verilen onbinlerce imza yeni yılda bu kez Ankara'ya doğru yola çıkacak. TBMM'ye takdim edilecek.

İmza girişimi sözcüleri bu ay içinde bütün sanatçıların bir arada olabileceği bir etkinlik düşünüyor.

Sadece 'dışarıdakiler' değil, 'içeridekiler' de...

Ankara, İstanbul, İzmir, Tekirdağ, İzmit, Mersin, Kırşehir, Bursa, Ayvalık, Marmaris.. Ve daha birçok şehirde kurulan yerel girişimler, barış için çabalıyor. Diyarbakır'da platform olmamasına rağmen bireysel çabalarla imza toplanıyor.

Dağıtılan formların sayısı ve yoğun ilgi dikkate alındığında imza sayısı 1 milyonun çok üzerinde olacak gibi görünüyor... Türkiye'nin her yerinden sevinç dolu, istek dolu telefonlar geliyor. İmza formuna nasıl ulaşabileceklerini soruyor insanlar. Girişimin gönüllüleri arayanlara "Nerede imza atabilecekleri, nasıl form sağlayabilecekleri" konusunda bilgi veriyorlar. Askerler ve polisler de dahil olmak üzere her çeşit meslek grubundan çığ gibi imza yağıyor.

Lale Mansur, Mahir Günşiray, Umay Umay ve birçok sanatçı ellerinde formlarla dolaşıyor. İmza alıyor. Devlet tiyatrosu oyuncuları ve bale sanatçıları da öyle... 'Orkestra' adlı oyunun bitiminden sonra oyuncular imza istiyor izleyicilerden.

Barış için sadece 'dışarıdakiler' değil, 'içerdekiler' de imza topluyor. Birçok cezaevinden dışarıya barış izin imza akıyor. Kampanya yakında yurtdışında da başlayacak.

Üniversitelere, odalara, İHD ve TİHV merkez ve şubelerine, çeşitli sendikalara ve partilere imza formları gitti. Sendikalar ve partiler, Türkiye'nin her yerindeki il ve ilçe örgütlerine imza formlarını dağıttılar... Bazı illerde ve ilçelerde ANAP ve DYP üyeleri de yerel oluşumlarda yer alıyor. Örneğin Tekirdağ barış girişiminde DYP ve ANAP da var. Birçok ilde CHP tabanından çok ilgi ve istek var. Özellikle CHP'nin gençlik kolları başı çekiyor. ÖDP ve HADEP ise bu eylemi ciddi şekilde omuzlamış durumdalar.

İmza toplarken asıl amaç, barışı konuşturmak, barışı tartıştırmak... Genellikle panellerde, basın açıklamalarında imza toplanırken barış konuşuluyor.

Herkes barışı istediğini söylüyor ve imza atıyor onun için. Üzeyir Garih de var bunun içinde, Erdal İnönü de... Ancak hayır diyenler de var. Örneğin Türkiye'ta kendisine uzatılan imza formuna "hayır" diyen bir siyasi parti lideri oldu. Bu, Mesut Yılmaz'dı.

Yılmaz imzalamama gerekçesini "Savaş mı var?" sorusuyla belirtti.. "İnsanlar niye ölüyorlar o zaman" diye soran gönüllüye de bir yanıt vermeden döndü arkasını gitti...

"Mesut Bey, maalesef savaş var!" diye seslendi biri ardından.

"Hem de acı sonuçlarını, sizin çocuklarınızın bile yaşayacağı bir savaş bu!.."

KESK, DİSK ve Türk-İş'ten çetelere karşı 3 ayrı miting

14 Aralık'ta KESK ve 28 Aralık'ta Türk-İş Ankara'da, 22 Aralık'ta ise DİSK Kocaeli'nde

Haber Merkezi- Susurluk Kazası ile ortaya çıkan devlet- aşiret- mafya ilişkileri ile ilgili kampanyalar ve kitlesel mücadeleler büyüyerek sürüyor. Şimdiye dek çeşitli siyasi partiler, işçi ve memur sendikaları ortaya dökülen pisliklerin üstünün örtülmesini engellemeye dönük eylemler düzenledikten sonra, şimdi de bu ilişkilerin açığa çıkartılması için miting kararları alınmaya başladı. Önümüzdeki günlerde Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) 14 Aralık'ta Ankara'da, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) 22 Aralık'ta Kocaeli'nde, Türk-İş ise 28 Aralık'ta yine Ankara'da miting yapmaya hazırlanıyor.

Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP), "Susurluk Kazası" ile ortaya çıkan devlet- aşiret- mafya ilişkileri ile ilgili kampanyasını sürdürüyor. Kampanya çerçevesinde İstanbul il örgütü yeni bir eylem düzenliyor. 7 Aralık Cumartesi günü saat 17.00'de Tünel'de mumlu bir protesto eylemi düzenlenecek. KESK, çeşitli işçi sendikaları ve demokratik kitle örgütleri ise 14 Aralık'ta "Demokratik devlet ve halkçı bütçe" mitingi düzenleyecek. KESK'in mitingine DİSK, TMMOB, TTB, ÇHD, İHD, Halkevleri, TÜMTİS, Petrol-İş, Hava-İş ve Selüloz-İş sendikaları ve demokratik kitle örgütleri katılacak. DİSK ise 22 Aralık pazar günü Kocaeli'nde "Ülke mitingi" düzenleyecek. DİSK'den yapılan açıklamada mitingin, "Baskılara, saldırılara, siyasal kirliliğe karşı özgür demokratik bir ülke" için düzenleneceği belirtildi. Mitinge DİSK'in örgütlendiği tüm şubelerden katılım olacak. DİSK ayrıca 14 Aralık'ta KESK'in, çeşitli işçi sendikaları ve demokratik kitle örgütlerinin düzenleyeceği mitinge de tüm gücüyle destek verecek.

Türk-İş Başkanlar Kurulu da geçen hafta Susurluk kazasıyla ortaya çıkan gelişmeler, 1997 yılı kamu kesimi toplu iş sözleşmeleri, SSK yasa tasarısı, özelleştirme gibi konuları görüşmek üzere İstanbul'da bir toplantı düzenledi. Toplantıda 28 Aralık günü Ankara'da bir miting düzenlenmesi kararı alındı.

'Karanlıklar aydınlansın, çeteler yargılansın'

ÖDP'nin "Karanlık aydınlansın, çeteler yargılansın" talebiyle yapacağı mum eyleminin rumuzu '7-17 M'... ÖDP İstanbul İl Başkanı Mehmet Atay yaptığı basın açıklamasında, 7 Aralık akşamı saat 17.00'de Tünel'deki ÖDP il binası önünde toplanarak mum yakacaklarını belirtti. Atay şöyle dedi:

"Bir mum yakacağız ve karanlığın aydınlanmasını, çetelerin yargılanmasını isteyeceğiz. Siyasal kirlenmeden ve çürümeden, çetelerden rahatsız olan herkesi eylemimize destek vermeye çağırıyoruz. Bir mum yakarak bize katılın, eğer gelemiyorsunuz bulunduğunuz yerde bir mum yakın."

ÖDP mum eylemi için yaptığı duyuruda ise şu sözlere yer verdi: "Bilmek istiyoruz. Çeteleri kim kurdu? Kim koruyor? Devlet, polis, aşiret ve mafya arasındaki ilişkiler nedir? Çeteler kaç cinayet işledi? Kaç yargısız infaz, kaç faili meçhul çeteler tarafından gerçekleştirildi? Bilmek ve yargılanmalarını istiyorsan bir mum al gel!"

KESK'in çeşitli işçi sendikaları ve demokratik kitle örgütleri tarafından desteklenen mitingi de Ankara'da yapılacak. 14 Aralık'taki "Demokratik devlet ve halkçı bütçe" mitingi Ankara'da Kızılay meydanında gerçekleştirilecek.

28 Aralık'ta Ankara'da miting düzenlemeyi kararlaştıran Türk-İş'in Genel Başkanı Bayram Meral Başkanlar Kurulu toplantısından önce yaptığı konuşmada, "Biz 300 bin kişiyle Kızılay'da tepkimizi gösterip, hükümeti devirmiştik. Bugün burada toplanmamızın asıl sebebi Susurluk gibi olaylarla ilgi kararlar almak" dedi. İstanbul'da ise Türk-İş'e bağlı 40'a yakın sendikanın şube başkanı "Temiz toplum, demokratik Türkiye" talebiyle Türk-İş'in öncülüğünde bir kampanyanın başlatılacağını belirtti. Şube başkanları ilk eylem olarak Marmara Bölge Temsilciler Toplantısı'nın İstanbul'da Abdi İpekçi Spor Salonu'nda gerçekleştirilmesi için Türk-İş Başkanlar Kurulu'na başvurdular.

'Temiz toplum, temiz siyaset'

Geçen hafta, Türk-İş 1. Bölge'den, Galatasaray'da bulunan BASİSEN'e kadar yürüyen binin üzerinde işçi "Temiz toplum, temiz siyaset" istedi. Ayrıca yürüyüşe Belediye-İş 2 No'lu Şube işçilerle Yol-İş 1 Nolu Şube'ye üye işçiler de katıldı. Yürüyüşe katılan işçiler sık sık "Bu pisliği işçiler temizleyecek" sloganını attılar.

Geçtiğimiz günlerde bazı siyasi parti yöneticileri ile Türk-İş ve DİSK'e bağlı sendika ve çeşitli kitle örgütü temsilcileri Çiller, Ağar ve Bucak'ın Yüce Divan'da yargılanmaları için TBMM Başkanlığı'na topluca faks çekmişlerdi.

ÖDP ise geçen hafta Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Tansu Çiller, Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar ve Urfa Milletvekili Sedat Bucak hakkında örgütlü bulunduğu illerde cumhuriyet savcılıklarına suç duyurusunda bulundu. Suç duyurusunda, zanlıların "cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak" ve "cürüm işleyenleri saklamak, delilleri yok etmek" suçlarını işledikleri öne sürülerek öncelikle dokunulmazlıkların kaldırılması, daha sonra da dava açılması istendi.

Bu arada, DİSK de geçen hafta Susurluk kazasıyla ilgili olarak "Demokrasiye ve ülkemize sahip çıkalım" sloganıyla bir mektup eylemi yaptı. Aynı gün, İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, Adana, Gaziantep, Edirne, Bursa ve Kocaeli'nde gerçekleştirilen mektup eyleminden sonra postanelerin önünde DİSK Yönetim Kurulu'nun basın açıklaması okundu. Basın açıklamasında "Neyi, kimi, niçin koruduğu anlaşılmayan 'Devlet sırrı', 'Ulusal Güvenlik' gibi görünmez duvarların ardındaki kimi devlet görevlileri, egemenliği elinde tutuyor. Artık bu ülkede egemenliğin halkın olduğunu, birilerine hatırlatmanın zamanı geldi" sözlerine yer verildi.

Devlet- siyaset- mafya ilişkilerinin açığa çıkartılması, sorumluların yargılanması için yürütülen kampanyalar ve kitle mücadeleleri önümüzdeki haftalarda 3 ayrı mitingle birlikte yeni bir aşamaya ulaşacak. Ancak, aynı zamanda bu eylemlerin birlikte yürütülmesi ve mitinglerin ortaklaştırılması da sağlanabilse kuşkusuz toplumsal muhalefet bu pisliğin temizlenmesi açısından daha etkili olacak, toplumsal muhalefet güçleri kendilerini çok daha iyi ifade etme olanaklarını bulacak...

Çetelerin patlatılmaya başlanması ne ifade ediyor?

Barışı kazanmak için çetelere karşı savaşmak gerekiyor...

Mahir SAYIN

1923 sonrası süreç Türklerin de uluslaşma tarihi olarak görülebilir. Bu tarihin bugüne evrilen ekseninde kendisi uluslaşırken Osmanlı'dan devralınan topraklarda başkalarının varlığının da inkarı yatar. Feodal ilişkilerden iç dinamikleriyle kurtulamamış bir toplumda bunu Bonapartvari denilebilecek, esas olarak devlet katından gelen müdahalelerle kısa bir tarihsel dönemde gerçekleştirme çabası bu tür politikalarla yan yana gelince, son derece gerilimli bir toplum yarattı. Bu burjuvalaşma biçiminde demokratik olan hiçbir şeyin gelişme şansı olamazdı. Sonuç: Türk halkının çoğunluğuyla çatışma; tüm diğer "ötekilerle" çatışma. Bu kadar şiddetli çelişkiler içerisinde hükmedebilmek ancak bir şekilde mümkün olabilir: Yüksek dozda şiddet.

Karikatür: Haslet Soyöz

Zira istikrarlı görünen her toplumda devletle toplum arasında bir biçimde oluşmuş konsensüs/ uzlaşma dediğimiz, yönetilenlerin yönetilmeye belli nedenlerle şu veya bu düzeyde onay verdikleri bir durum var olur. Demokrasi, yönetilenlerin siyasal rejimin biçimine müdahale edebilme şansı, ancak böyle bir yapılanmada olanaklı olabilir. Bu konsensüsün ortadan kalktığı an ya da evrelerde yönetmeye devam etmek isteyenler uzlaşamaz hale gelen çelişkileri terör yoluyla denetim altına alır, farklı olanların politikaya müdahale imkanlarını ortadan kaldırmaya çalışırlar; ta ki yeni bir konsensüs yaratılıncaya kadar. Bunun oluştuğuna kanaat gelen noktada farklı olana, farklılığın cinsine göre yavaş yavaş kapılar aralanır.

TC tarihi ve onu belirlemiş olan kemalizm işte bu ilişkilerin adlandırılmasıdır. Mustafa Kemal kazara tam bir demokrat olsa (öyle şey olmaz ama) idi dahi, belirlenmiş olan rota buna olanak tanımazdı. Mustafa Kemal cumhuriyet rejiminin veya her türlü egemenlik ilişkisinin belli bir konsensüse dayanması gerektiğini bilmez bir kişi değildi. Toplumda var olan kuvvetlerin belli bir biçimde iktidara yansıtılmasının hükmetmeye devam edebilmenin yolu olduğunu bildiği içindir ki, hızlı bir dönüşümle burjuva toplum yaratma amacıyla çatışmayacak, "güvenilir arkadaşların öncülüğünde" açılım denemelerine girişmiştir. Ancak, amaçlarla çelişen durumların ortaya çıktığı anda yeni gerilimlere yol açacak olsa da onları yeniden bastırmaktan kaçınmamıştır.

Burjuva demokrasisi sonucuna ulaşan burjuva devrimleri esas olarak tabandan gelen dalganın eseri olmuştur. Bu dalgadır ki, toplumda siyasal rejimin biçimine müdahale edebilecek, kolaylıkla geri püskürtülemeyecek kurum ve geleneklerin oluşmasını sağlar. Tersi bir burjuvalaşma süreci ise çoğunlukla bu kurumlaşmanın yokluğu ya da zayıflığı çerçevesinde olur. Anti demokratik eğilimler, baskıcılık kendilerine daha kolay hayat alanı bulurlar. Yukarıdan müdahaleyle burjuvalaşmanın örneklerinden olan İtalya ve Almanya'da faşizmin kendisine hayat alanı bulması biraz da bu özellikleriyle açıklanmak zorundadır.

Kemalist rejim faşizmin dünya çapında aldığı yenilginin etkisi altında kendi iç çelişkilerini yumuşatmak üzere daha önceki girişimlerini 1946'da çok partili sistem olarak sonuçlandırdı. Ne var ki, inkarcı politikaların ve Türk milliyetçiliğinin egemen kılınması için üretilen ideolojik formlar ve ilişkiler sınıf ve ulus çerçevesindeki çelişkilerde de en ufak bir yumuşamanın akla gelmesine olanak tanımıyordu. Ciddi bir sınıf tehdidinin olmamasına rağmen demokratik geleneklerin yokluğu o alanda gözde büyüyen bir düşmanı komünizm olarak üretiyordu. Diğer çelişkilerin yumuşatılması, sadece inkar ve asimilasyon politikalarının sonucu değil, bu politikaları uygulamanın sonuçları hiç düşünülemeyecek bir noktaya ulaşmıştı. Milliyetçilik sarhoşluğu içerisinde olanların yarattıkları düşmanlığın boyutunun ne olduğunu iyi bilmeleri dolayısıyla en ufak bir kıpırdanmaya olanak tanınamazdı.

İşçi sınıfı büyüdükçe bu alandaki gerilim de arttı. Bu arada Kürtler de itildikleri noktada durmadı. Adım adım varlıklarını ortaya koyan yeni tutumlar geliştirmeye başladılar. Egemenleri Türk burjuva partileri içerisinde yer edinerek kendilerine bir hayat alanı açarken alt tabakalarından da sola, sosyalist parti ve hareketlere doğru bir yönelim gelişti. Ne var ki solda inkarcı politikaların dozunun düşmesine rağmen, konumlarında esaslı bir değişikliğe yol açmayacak politikaların egemen oluşu değişik renklerde Kürt sol hareketlerinin oluşmasına bir motif oldu denilebilir. Ama hikayenin tümünün bundan ibaret olduğunu düşünmek kuşkusuz bir yanılgıdır.

1980 darbesiyle birlikte herkes gibi Kürtler de yeni bir örgütsüzlüğe ve baskılara mahkum oldular. Ancak iç dinamiğin dışından bakanların pek anlamadığı PKK 1984 yılında yeni bir dalga başlattı. Ne devlet, ne halk, ne de solcular bunun gelip TC politikasının tam ortasına yerleşeceğini, Türkiye'nin yönetilmesinin de yönetilememesinin de ve hatta yakın geleceğinin de bu olayla belirlenebileceğini düşünmemişti. Devlet, halk, solcular çeşitli deneylerden sonra silahlı mücadelelerin zaman zaman zuhur edip bastırılmasına alışmışlardı. Türk devletinin başka devletlere benzemediği, güçlülüğü, bir müddet sonra bu hareketin de diğerlerinin akıbetine uğrayacağı ya da başarıdan gayrı her türlü akıbetin kendisini beklediği üzerine çeşitli "fikir türleriyle" birlikte bugüne kadar geldik. Hala bu hareketin gittikçe kitleden tecrit olduğuna ilişkin akıl yürütmeler ve bu temelden üretilmeye çalışılan politikalar sosyalist solda dahi itibar görebiliyor.

Ne var ki, realitenin bunlardan çok farklı olduğunu bazı solcular bilmeseler de, devlet katında oturanlar ve daha dakik olarak da bizzat savaşı yürütenler biliyorlar. Hatta bazıları artık bu savaşın uzaması durumunda tüm iktidarın kaybedilmesi tehlikesinin de geliştiğinin farkındalar. Çetelerin patlatılmaya başlanması da "bu farkına varışın" bir ifadesi olarak görünüyor. Onun için birileri "Korkmayın, kitle temeli kazanmış olsa bile gerilla hareketlerini de yenmek mümkün olabilir. Dünyada bunun örnekleri vardır" diye bir başkalarına moral vermeye çalışıyorlar. "Mümkün mü, değil mi" ayrı bir tartışma, ama bir şeylerin değişmek zorunda olduğu bir realite.

Kirli savaşın ve çözülüşün bir evresi olarak çeteler

Bugün tüm medyanın peşine düşmüş olduğu çetelerin gerçek serencamını anlamak için "düşük yoğunluklu savaş"ın serencamına bakmak gerekiyor. Emperyalizmin, istikrarsızlık yaratmak, halk hareketlerini bastırmak ve hatta çürüyen rejimleri ayakta tutmaya devam etmek üzere ürettiği bu teknik, dünyanın her tarafında deneniyor. Deneniyor, ama çoğunlukla beklenmeyen sonuçlar da üretiyor.

Beş ay önce Zapatistler tarafından Meksika'da toplanan uluslararası toplantıya ÖDP temsilcisi olarak katıldım. Meksika hükümetinin iyi kalpliliğinden olduğunu söyleyemeyeceğimiz ateşkes koşulları altında dünyanın binbir türlü sorunları tartışıldı. Zapatistler silahlı eylemi, besbelli ki politik durumun en uygun anında başlatmışlar, muhalefetin neredeyse silahlı sözcüsü haline gelirken iktidar güçlerini de bu sayede "görüşme yanlıları ve karşıtları" olarak bölmüşlerdi.

Mayalar gözünde toplumsal meşruiyete zaten sahip olan Zapatistler toplumun diğer kesimleriyle de uyumlu denilebilecek bir ilişkiye ulaşmışlardı. Meksika'da da Türkiye'de cereyan eden olaylara benzer olaylar cereyan ediyor. Muhalifler kaçırılıyor, sokak ortasında infaz ediliyor, politikacılar öldürülüyor, kısacası Zapatistler'in "Düşük Yoğunluklu Savaş" olarak adlandırdıkları bir durum devam ediyor. Ancak Zapatistler'in vuruşu ve ardından yükselen bir başka gerilla hareketi EPR'nin yayılışı dikkate alındığında aynı politikaların sürdürülmesi durumunda merkezi iktidar ciddi bir tehlikeyle yüz yüze gelecek. ABD'nin arka bahçesinde oturuyor olmak egemenlere bir ölçüde güven veriyor olsa da, muhalefete karşı anlaşmaya yatkın oldukları izlenimini vermek zorunda kalıyorlar.

TC'de böyle görüşmeye yatkın bir

Bugün medyanın peşine düştüğü çetelerin gerçek serencamını anlamak için 'düşük yoğunluklu savaş'ın serencamına bakmak gerek. Emperyalizmin, istikrarsızlık yaratmak, halk hareketlerini bastırmak ve çürüyen rejimleri ayakta tutmak üzere ürettiği bu teknik, dünyanın her tarafında deneniyor. Ama çoğunlukla beklenmeyen sonuçlar da üretiyor.

durum görmüyoruz. Değişik dönemlerde ciddi eylemlilikler gerçekleşmesine karşın, devletin sağlam güçlerinin darbesi karşısında tutunmak olanaklı olmadı. Halk savaşıyla iktidarı kazanabileceğini düşünen bizim neslimiz, "68'liler" artık ellisine ulaşmış ve E. Kürkçü'nün ifadesiyle "birçoğu da grevciden grev kırıcıya dönüşmüş" durumda.

Ne var ki, yakın geçmişi son gelişmelerle birlikte değerlendirdiğimizde, "düşük yoğunluklu savaş"(!) durumunun olduğu söylenen TC'de işlerin bayağı Meksika ile benzeşmeye başladığını görüyoruz. Mahir Çayan'ın kehaneti doğrulanmaya devam ediyor: "Gittikçe Latin Amerika ülkelerine benziyoruz."

İlk bakışta Meksika benzetmesi birçoklarının aklına yatmayacaktır kuşkusuz. "Nerede bizde görüşme, uzlaşma yanlıları?" "Nerede bizde Meksika'daki kadar güçlü bir sol muhalefet ve toplumsal meşruiyet?" ve "Nerede Zapatistler?" denilecektir. CHP mi, DSP mi güçlü sol? Yoksa silahlı mücadeleyi savunanlar veya EP ya da ÖDP mi güçlü sol muhalefet? PKK mi toplumsal muhalefete sahip Zapatistler? Şu anki siyasal kesite baktığımızda bunların hiçbiri benzemiyor. Doğru.

Che'nin güzel ama, tamamlayıcı parçalarıyla birlikte düşünülmediğinde eksik de olan bir lafı vardı; Che "seçimle gelmiş bir iktidara karşı silahlı mücadeleyi geliştiremezsiniz" diyordu. Bundan, öncelikle anlaşılması gereken herhalde, seçim olayının toplumsal bir uzlaşmayı temsil ettiği, dolayısıyla yığınların içerisinde bulundukları konumu bir biçimde devam ettirmeye rıza gösterdikleri olmalı.

Bu koşul altında da ne diye yığınlar ucunda ölüm olan silahlı bir işe yandaşlık göstersinler? TC devleti toplumsal uzlaşma açısından gidişgelişlerle birlikte durumunu bugüne kadar idare etti. Daha ne kadar idare edebileceği ise, şimdi bu ad altında olmasa da, sorgulamaya alınmış durumda. Kürtlerin önemli bir kesimi zaten bu sorgulama alanının dışına çıkmış bulunuyor.

İşte bu sorgulama alanının dışına çıkmış olan Kürtlerin yaptığı işler bugün ülkenin politik ilişkilerinin içinden çıkılmaz bir noktaya doğru sürüklenmesine neden oluyor. "Düşük yoğunluklu savaş" uzadıkça yoğunluğunun artık metaller düzeyine ulaşmış olduğu yavaş yavaş anlaşılıyor. Hatta birçokları adı geçen "Düşük yoğunluğun" uzun zamandır bir propaganda ifadesinden başka bir şey olmadığını biliyorlar. Ve bilinen bir başka şey de Türkiye halkının her zaman son yıllarda olduğu kadar itaatkar olmadığı. Herkes 60'lı ve 70'li yılları gayet iyi hatırlıyor. 12 Eylül'den sonra artık olmaz düşüncesi de solda da, sağda da itibarını kaybediyor. Yeni 12 Eylüller bazılarına umut gibi görünüyor. Ama o zaman Kürtler bugünkü konumlarında değillerdi.

Birilerinin aklına "acaba 80'lerin muhalefeti ortaya çıkıp Kürtlerle birlikte hareket ederse ne olacak" sorusu gelmiyor mu?

1984 sonrasındaki gelişmeler başlangıçta alışılageldiği üzere jandarmanın selahiyet sahasına düşen bir olay olarak ele alınırken, iş orduyu arkasında sürüklemeye başladı. Derken korucular, istihbarat örgütleri vb. tümüyle işin içerisine daldılar. İlişkiler Irak Kürdistanı'na doğru uzatıldı. Alışmadığımız türden bir trafik gelişmeye başladı. Dünün "eşkiyası" Talabani cebinde TC diplomatik pasaportuyla dolaşmaya başladı.

Netice "düşük yoğunluklu" yangının büyümesinden, dumanının çok uzaklardan görülmeye başlanmasından başka bir şey olmadı. Artık iki buçuk eşkıya lafı para etmiyordu. Aklı erenler "şu işi federasyona kadar bir tartışsak" demek zorunda kaldılar ve ardından birileri rahmetli olurken "düşük yoğunluklu savaşın" topyekün cinsi başladı. Madem bunlar gerillaydı, gerillaya karşı uygulanacak taktik uygulanmalıydı. "Gerilla suda balıktır" dememiş miydi Mao? Öyleyse en akıllıcası suyu kurutmak olacaktı... Bunun için akla gelebilecek herşey yapıldı ve hemen her kış "bu bahara işlerini bitiriyoruz, köklerini kazıyoruz" dendi... Bu arada Türkiye eroin ticareti, kara para yıkama vb. türünden her türlü kirli ilişkinin cenneti, dünyanın en güçlü mafyasına sahip ülkesi haline geliyordu...

Kaç bahar geçti yarim. Biz boşa balık bekliyoruz. Bizim balıklar su kurutulurken metamorfoza uğrayıp çoktan kurbağa olmuşlar. Hem karada, hem denizde seyahat ediyorlar. Havada ne oluyor Allah bilir. Tansu Hanım bizi PKK'nin helikopterlerinden (şu kuyruklu, dört bacaklı, yakıt olarak arpa ve ot kullanan PKK Cobralarından) da haberdar etmişti!

Evet, PKK'yi köylüden tecrit etmek üzere diğer müştemilatıyla birlikte bir strateji yürütülmeye çalışıldı. Doğu'da yürütülen hukuk dışı durumu sözde konsensüsü bozmadan batıda da gerçekleştirmek üzere, bir dönem solcu öldürtmek için MHP bünyesinde derlemiş oldukları canileri yeni döneme göre örgütleyip ortalığa saldılar.

Şimdi "Çatlı şereflidir" diyen Tansu'nun üstüne yıkılmak istenen çetelerin kuruluşu konusunda masumiyeti ortaya çıkmıştır. O yalnızca çeteye katılmış, efradından biri olarak yargılanmak durumundadır. Çatlı'nın "kaçaklık yaşı", yani 18 yıl, bu konudaki yeterli delili sağlamaktadır. Tansu'nun politik yaşı "kuruculuk" işine katılmaya yetmemektedir. Bu canilerin Ermenilere karşı kullanılmış olduğu iftiharla dile getirilmektedir.

Tüm dönemlerde iktidara gelen herkes bu çeteye gönüllü ya da gönülsüz dahil olmuştur. Onun için bu iş savcının, parlamento soruşturma komisyonunun işi değil. Devleti, toplumsal uzlaşmayı ortadan kaldıracak noktaya sürüklemiş olmalarının verdiği korkunun eşliğinde işin üzerine gitmek durumundalar.

Sıra sıra, bütün bu dönemlerde (daha öncesi de var tabii) iktidar katına gelen herkes bu çeteye gönüllü ya da gönülsüz dahil olmuştur. Onun için de iş zor. Onun için bu iş savcının işi değil. Onun için parlamento soruşturma komisyonunun işi değil. Ama daha önemlisi devleti toplumsal uzlaşmayı ortadan kaldıracak noktaya sürüklemiş olmalarının verdiği korkunun eşliğinde işin üzerine gitmek durumundalar. Devlet katından birileri işin artık başka baharı beklemeye tahammülünün kalmadığı bilinciyle D. Perinçek'in eline çete fotoğrafını tutuşturdular ve ardından çetenin bütün ilişkilerini görmek isteyen için pek ayan beyan bir biçimde "tesadüfi Susurluk kazasıyla" tüm dünyanın önüne koydular. Aslında ortada gizli bir şey kalmadı. Mesut Yılmaz burnunun kırılmasına malolsa da işin belgelerinin devletin elinde olduğunu ifade etmiştir. Süleyman Demirel'le görüşmek suretiyle de devletin kendisini yukarıdan aşağıya yıkamasını ve toplum önüne yeniden güvenilir bir biçimde çıkmasını sağlamaya çalıştı.

Eski İçişleri Bakanı İsmet Sezgin Radikal yazarı İsmet Berkan'a 'çete'den söz ederken, 'Korkut'u aldılar işe' demişti. Korkut Eken (en solda).

Ama kendisini Demirel de anlamadı ya da kendisinin de suç ortaklığı söz konusu olabileceğinden anlamak istemedi. Mesut Yılmaz işlerin kontrolsüz bir biçimde ortaya dökülmesinin daha kötü sonuçlar doğurabileceğini, suçlayanlarla suçlananların yer değiştirebileceğini düşünüyor olsa gerek...

Yavaş yavaş kirli işlerin mesulleri çıkıyor. Eroin ticareti, haraç, öğretmen ölümleri... Bunların kimler tarafından yapıldığı tarafların toplumsal meşruiyetini de tayin edecek mahiyette. Göreceğiz "Zapatistler var mı"?

Devleti çeteler ve savaş aracılığıyla idame ettirmeye çalışıp, basını susturmayı hesaplayarak tüm hukuku ortadan kaldırmak niyetinde olanlar acaba konsensüsü neyle sağlayacaklar?

Nasıl inandıracaklar milleti devletin baba olduğuna?

Ya millet artık bahsedilenin "mafya babası" olduğunu birazcık farkederse işler nereye yönelir acaba?

'Düşük yoğunluklu savaş'a devam ya da yeni bir strateji...

Evet, devleti bugünkü duruma getiren stratejiye son verip yeni bir yol bulmak gerekiyor. Bu, sahici adil bir barış da olabilir, Irak'ın Kürtlere uygulamış olduğu gibi egemenlerine bir elma şekeri verip, yeni türden bir baskı politikasına yöneliş de olabilir. Ama yaratılmış olan bu durumda taraflar oluşmuş, cinayetler işlenmiş, bütün yönleri ortaya çıktığında ortalığı altüst edecek öylesine suç birikmiştir ki, birileri yok edilmeden, kıyasıya bir mücadeleden geçmeden, yeni bir stratejinin uygulanabilmesi da olanaklı görünmemektedir.

"Federasyon da dahil", tartışılmak istenen dönemde işlenen cinayetlerin failleri şimdi kendilerini namlunun ucunda bulmaya başladılar. Kuşkusuz savunma refleksiyle davranacaklar. Sanıyorum daha çok kamyon şoförüne madalya vereceğiz!

Uzun zamandır bir savaş sürüyor... Balıklar artık metamorfoza uğramış halleriyle kimseye muhtaç olmadan dağlarda dolaşmakta... İlan edilenin değil, düşünülenin çok üstünde kayıp var. Ama Türkiye altmışbeş milyon, önemli değil. Maliyeti olmayan bir mal bu.

Savaş uzun zamandır sanki bir pata ulaşmış. Savaştan geçinenler kayıplara karşın durumdan şimdilik şikayetçi değiller. Trafik kazalarında bile bu kadar insan ölüyor. Ama PKK aynı kanıda değil. Savaşı bu konumda bırakmaya niyetli görünmüyor ve biçimini nasıl değiştirebileceklerine dair birkaç örnek ortaya çıktı. Bu kamikaze eylemlerinin tek biçim olacağı sanılmamalı. Bunların anlatması gereken sadece ne akla gelmeyecek savaş yöntemlerinin olabileceği. Evet "ya barış, ya da yeni bir savaş stratejisi" diyorlar. Duymak zorundayız.

Biz ne kadar duyduk bilinmez ama, bazı Türk devlet yetkililerinin duymuş olduğuna kuşku yok. Durum o kadar kötü noktalara sürüklenmiş ki, sonu garantili görünen bir politika gerçekleştirebilmek olanaklı değil. Üstelik bu savaş politikası, Irak Kürdistanı, Kıbrıs, Kafkaslar ve hatta Orta Asya politikalarıyla iç içe girmiş, bir tarafına dokununca her tarafı oynayan bir veçhe kazanmış. "Şerefli" çetelerimiz buralarda da cirit atıyor...

Artık açık bir biçimde her türlü toplumsal ilişki bu eksen etrafında ifade bulmaya başlıyor. Solun toplumsal meşruiyeti de buradan geçecek. Barış da, demokrasi de bu eksende şekillenmek durumunda. Çürüme devam edebilir; sorunun gerçek sahipleri siyasal sahnenin ortasında kendilerine yer açma çabasını bugüne kadar olandan farklı bir biçimde sürdürürlerse önemli gelişmelerin tanığı da olabiliriz.

Ciddi bir güçle işin üstüne gitmek gerekiyor. Önyargıları, tereddütleri bugün terketmezsek yarın anlamak bir işe yaramaz. HADEP'le, Kürtlerle birleşmek gerekiyor. Solun bütün unsurlarıyla, demokrasi arzusunda olan herkesle birlikte "adil bir barış için çetelere karşı savaş" şiarı altında bir araya gelmek gerekiyor. Bu şansın harcanmasına neden olacak olanlar tarih önünde sorumlu değil suçludurlar.

Bu siyasi gerçekliği kavrayıp her alanda ona göre davranmak gerekiyor.

Arife tarif gerekmez. Bilinen hikayeyi anlatıyorum...

Dünya kamuoyunda yankılanan 'Manisalı gençlere işkence'

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde...

'Örselenmiş hayatlar koridoru'nda bir gezinti

Ahmet ÇINAR

Yaşları 14 ile 18 arasında değişiyordu. Lise öğrencisiydiler. Manisa Lisesi'nde öğrenimlerine devam ediyorlardı. Yaşamlarının sürüp giden akışında bir gece ani bir değişiklik oldu. 24 Aralık 1995 günü akşam vakti, Manisa Emniyeti'ne bağlı Terörle Mücadele ekipleri, yaşları 14 ile 18 arasında değişen bu lise öğrencilerini, yasadışı bir örgüte üye olarak "devletin güvenliğini sarstıkları" gerekçesiyle, evlerinden aldılar. Artık, 11 gün sürecek bir gözaltı süresi başlamıştı. Manisa Emniyet Müdürlüğü'nün dördüncü katındaki Siyasi Şube'de tam 11 gün gözaltında kalan gençlere iki ayrı dava açıldı. Birincisi İzmir DGM'de örgüt üyesi oldukları iddiasıyla açılan dava. İkincisi Manisa Asliye Hukuk Mahkemesi'nde, kamu malına zarar verdikleri gerekçesiyle, yani duvara "Yaşasın Halkların Kardeşliği" yazdıkları ve afişleme yaptıkları gerekçesiyle açılan dava... Bu iki dava da halen sürüyor. Bir de başka bir dava sürüyor. O da, liseli gençlerin ailelerinin, "gözaltında işkence yaptıkları" gerekçesiyle, Manisa Emniyeti'ndeki 10 polis memuru hakkında açtıkları dava. Yani kamuoyunda "liseli gençlere işkence davası" diye bilinen dava... İşte tüm bu yaşananlar, Türkiye ve dünya basınının bir hayli ilgisini çekti. Hem DGM'deki duruşmalara, hem de polislerin yargılandığı duruşmalara, Türkiye basınının yanı sıra, Almanya, Hollanda gibi ülkelerin basını da ilgi gösterdi. Olay böylece dünya kamuoyuna maledilmiş oldu. On polis memurunun her biri yetmişer yıl hapis istemiyle yargılanmaya devam ediyor. Hatta geçtiğimiz hafta bu işkence konusu, gençlerin avukatları tarafından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne götürüldü. Mahkeme davayı kabul etti. Konuyla ilgili olarak Refahyol Hükümeti'nin 10 Ocak '97'ye kadar AİHM'nde savunma yapması gerekiyor. Liseli gençler ise şu anda tutuksuz yargılanıyor. Yaşam devam ediyor. Onlar, yaklaşık bir yıl önce yaşadıkları korkunç günlerin şokunu henüz atlatabilmiş değiller. On bir gün süren gözaltında karşılaştıkları muameleleri unutamıyorlar. Üniversite sınavlarına hazırlanıyorlar. Her şeye rağmen gelecekten umutlular. Umutla birlikte öfkeyi de duyumsuyorlar. Son bir yılda kendilerine destek olan yakınlarının, arkadaşlarının, demokratik kitle örgütlerinin, bir kısım gazetecilerin varlığıyla, daha da mutlu ve umutlu olduklarını ifade ediyorlar. İşte bu gençlerden Münire Apaydın, Fulya Apaydın, Jale Kurt ve Erdoğan Kılıç ile görüştük. "Örselenmiş hayatlar koridoru"nda küçük bir gezinti de denebilir buna...

Münire, 24 Aralık'ta gözaltına alındıktan sonra 5 Ocak'ta mahkemeye çıkarıldınız ve tutuklandınız. Sen, yaklaşık üç buçuk ay siyasi tutuklularla birlikte Buca Cezaevi'nde kaldın. Ve 16 yaşında bir lise öğrencisiydin. Hiç hesapta olmayan bir yaşamla karşılaştın. Neler oldu? Cezaevinde durum nasıldı?

Biz cezaevine girdiğimiz dönemde içeride direniş sürüyordu. Ailelerimizle ilk 5–6 gün görüşemedik. Cezaevinden önce 11 gün gözaltı süresini de eklersek, 20 günlük bir aradan sonra ailemizle ilk görüşmemiz sırasında, adeta yaşam durdu. Film koptu... Daha sonra üç buçuk ay cezaevinde kaldım. İçerisi dışarıdan göründüğünden çok farklıydı. Oradaki insanlar çok kısıtlı koşullarda yaşıyorlar. Örneğin bizimle birlikte cezaevine giren bir arkadaşımıza Ayşe Mine Balkanlı'ya cezaevi doktoru grip teşhisi koydu. Ancak o arkadaşımız şimdi tüberküloz... Ben de hastalandım. Ama hastaneye götürülmemiz çok zor oldu. Belki kamuoyu bu olayla bu kadar ilgilenmemiş olsaydı, beni hastaneye bile götürmezlerdi. Cezaevlerindeki genel durum, oradaki tutsaklara yeterince iyi davranılmadığını ortaya koyuyor. İnsanca yaşam koşulları sağlanmıyor.

Erdoğan: Bırakıldıktan sonra bir gün arkadaşlarımla yolda yürürken beni direnmeme karşın, zorla sivil polis otosuna bindirdiler. Akıllı biri olduğumu, Şube'de yaşadıklarımı gazetecilere anlatmamam gerektiğini söylediler.

Peki Jale, sen daha kısa bir süre cezaevinde kaldın; iki buçuk ay kadar. Sen neler söyleyeceksin bu konuda?

Münire'nin de söylediği gibi, sağlık koşulları, beslenme koşulları çok kötüydü...

Münire– Hatta beni hastaneye götürüp yatırdıklarında, ellerimi zincirle bağladılar. Hastanede muayene edilirken ellerim zincirden morarmıştı. Doktor, "zinciri çözmezseniz kangren olacak, bu şekilde muayene edemem" dedi. Doktorla askerler bir süre tartıştılar. Bazı arkadaşlarımızı hastaneye götürürken kaba davrandılar, dövdüler.

Fulya sen cezaevinde kalmadın, ama 24 Aralık 1995 akşamı evinden alındın ve 11 gün boyunca Terörle Mücadele Şube-si'nde gözaltında kaldın. Bu 11 günü özetleyebilir misin?

Bu 11 güne ilişkin çok şey söyledik. Birçok yayın organında yer aldı. Mahkemelerde de defalarca anlattık. Yinelemek istemiyorum; çünkü çok onur kırıcı şeyler bunlar. O sistemli baskıyı anlatırken, yeniden yıprandığımı hissediyorum. Polislere açtığımız işkence davasında, bize yapılan her türlü muameleyi anlattım...

Gözaltından sonraki yaşam nasıl geçti? Çevreyle ilişkiler, günlük yaşam vs... nasıldı?

Fulya– Bir kere yakınlarımız, arkadaşlarımız, öğretmenlerimiz bizlerin suçlu olmadığına inanıyorlardı. Dolayısıyla hep desteklediler bizi. Ama her türlü kamuoyu desteğine karşın, sürekli bir tedirginlik yaşadım. Bu tedirginlik hala devam ediyor. Bütün arkadaşlarımın ruhsal dengesi bozuldu. Hem bedenlerimiz, hem de ruhumuz örselendi. Bu çok acı bir şey...

Bazı şeyleri unutmak mümkün değil. Gözümüzü kapattığımızda, gözlerimizin önüne gelenler dayanılmaz görüntüler... Ama sanırım bize düşen, yaşantımızdaki bu acı izleri en aza indire-

Münire: İşkenceciler mahkemede karşımızda oturuyordu. Haklılığımıza inandığımızdan birinin gözlerinin içine uzun uzun baktım. Sonunda gözlerini kaçırdı, başını önüne eğdi. Korkaklıklarını pervasızlığa vurarak işkence yapıyorlar.

bilmek. Bu konuda güçlü olmak zorundayız.

Erdoğan– Ben de gözaltından sonra tutuklanmadım. Serbest bırakıldım. Ama üzerimizdeki polis baskısı sistemli olarak devam etti. Evimize kadar takip ediliyorduk. Bir süre okula babam götürüp getirdi. Çünkü Şube'de bize işkence yapanlar, bir kılıf bulup yeniden alabilirlerdi bizi. Sürekli bir endişe ve tedirginlik halini yaşıyordum.

Gözaltında sana uygulanan işkence neydi?

Erdoğan– Ben diğer arkadaşlarım gibi elektrik işkencesine tabi tutulmadım. Yalnızca kaba dayak uyguladılar bana. Ama, serbest kaldıktan sonra baskı devam etti. Sürekli takip edildim. Bir gün arkadaşlarımla yolda yürürken beni zorla ekip otosuna bindirmek istediler. Ben direndim, binmedim. Ama sonra zorla beni sivil polis otosuna bindirdiler. Şube'de yaptıklarını gazetecilere anlatıp anlatmadığımı sordular. Benim akıllı biri olduğumu, Siyasi Şube'de yaşadıklarımı anlatmamam gerektiğini söylediler. Bu tür baskılar bir süre sürüp gitti. Ama tüm bunlara karşın, ailemizden, arkadaşlarımızdan büyük destek gördük. Onlar, bizim ne olduğumuzu, neleri yapıp yapmayacağımızı biliyorlardı. Suçsuz olduğumuza inanıyorlardı.

Fulya– Polis baskısını ben de yaşadım. Zaman zaman üzerimize arabalarla geliyorlar. Arkamızdan takip ediyorlar. Sokakta yürürken, bize alaycı bir şekilde selam veriyorlar. "Biz buradayız, takip ediyoruz" mesajı veriyorlar adeta...

Erdoğan– Çalıştığımız yerlere gelip, bize görünme gereği duyuyorlardı zaman zaman.

Münire– Bir olayı anlatmak istiyorum. Yolda yürüyordum bir gün. Bir anda yanımda bir polis otosu fren yaptı. Ve yavaş yavaş üzerime doğru gelmeye başladı. Otonun içindeki polisleri tanıyordum. Herhalde benim kaçıp paniklememi beklediler. Ama ben hiç kıpırdamadım. Olduğum yerde bekledim. Daha sonra geri çekilip gittiler. Biraz daha dursalardı orada, bir çığlık atıp, "işte onlar" diye bağıracaktım. Bir yere gittiğimizde, karşıdan bakmalar, arkamızdan dolanmalar şeklindeki psikolojik baskılar devam etti bir süre. Çünkü bu tamamen, sindirme amaçlı bir politika. Biz toplu halde işkencecilere karşı tepkimizi belirttiğimiz için bundan rahatsızlık duydular. Onun için sindirmeye çalışıyorlar. Ama sinmememiz gerekiyor. Çünkü haklıyız. Meşruluğumuzu ortaya koymak zorundayız. Yapacakları baskılar, sesimizi yükseltmemizi engelleyemeyecek.

Şu anda avukatlarınız aracılığıyla açtığınız davada, on polis memuru, "gözaltında zor kullanarak kötü muamele yaptıkları" gerekçesiyle yargılanıyorlar. Ve siz, mağdurlar olarak, mahkeme salonunda o polis memurlarıyla karşı karşıya geldiniz. Gözlerinin içine baktığınızda neler hissettiniz? Ya da onlar sizin gözlerinize bakabildiler mi?

Jale– Baktık tabii. Onların yargılandığı ilk duruşmaydı. Dördü gelmişti duruşmaya. Bana işkence yapanlardan birini tanıdım, gözaltında beni soymuş, gözlerimi bağlayıp, cinsel tacizde bulunmuştu. Gözlerinin içine baktım; "işte bu" diye hakime gösterirken başını önüne eğdi. Bu durum beni çok mutlu etti.

Şunu düşündünüz mü: Günlük yaşamlarında nasıllar, çocuklarını nasıl seviyorlar, çocuklarının başını okşarlarken neler hissediyorlar, aile ilişkileri nasıl?..

Jale– Ben şunu söyleyeyim. Beni işkencede döverlerken, biri kendi karısından kızından da bahsediyordu. Hiçbir anlam verememiştim buna.

Münire– Onlar, görüntü olarak elbette çocuklarını seviyorlardır, yakınlarıyla konuşup görüşüyorlardır, ama tüm bunları içi boşaltılmış bir şekilde yapıyorlardır, diye düşünüyorum. Yani, içi boş, duygusuz, ruhsuz refleksler biçiminde gelişiyordur bu tip davranışları. Yakınlarına, arkadaşlarına içten, samimi bir şekilde sarılamıyorlardır, çünkü o eller kirli eller bence. Bir arkadaşımızın bu konuda söylediği bir cümle vardı, bir röportajda dile getirmişti; "O ellerle, çocuklarının başını nasıl okşuyorlar veya okşarken neler hissediyorlar ya da annelerinin elini nasıl öperler o ellerle" diye düşünüyordu. Çünkü o eller, kirli eller ve tüm duyguları içi boşaltılmış bir şekilde yaşıyorlar. Mahkemede karşımızda oturuyorlardı. Biz haklıydık ve o haklılığımıza inandığımız için gözlerinin içine baktım. Hatta otuz saniye kadar baktım. Gözlerimi çevirmedim. Ama en sonunda, o gözlerini kaçırdı, başını önüne eğdi. Bu da korkaklıklarını gösteriyor. Korkaklıklarını pervasızlığa vurarak işkence yapıyorlar.

Jale– Ama, bunun yanında, güvendikleri yerler ve kişiler de var. Tüm bunları birilerine güvenerek yapıyorlar.

Fulya– Polislerin yargılandığı son duruşmada orada bulunmayan, bana nasıl tacizde bulunduğunu hakim karşısında açıkladığım polis memurunun, akşam televizyonda bu anlattıklarımı, ailesiyle, komşularıyla birlikte izlemiş olmasını dilerdim. Umarım seyretmişlerdir.

Bunca yaşanmışlıktan sonra, gelecekten neler bekliyorsunuz? Hala umutlu olma direncini taşıyor musunuz?

Erdoğan– Öncelikle bizim amacımız başka Manisalar olmasın. Bu işkenceler dursun. Bunu istiyoruz. İnsan onurunu savunmanın verdiği direnç çok önemli. Biz ilk gençliğimizde yaşadık bunları. Ama işkenceyi, baskıları başkaları yaşamasın istiyoruz. Umutluyuz, yaşadığımız kötü anları aşmak zorundayız.

Fulya– Hayat her şeye rağmen devam ediyor. Her şeyi aşacağız.

Münire– Kamuoyu bize sahip çıktı. Halk bize sahip çıktı. Bunun gururunu yaşıyoruz şimdi. Az önce de, cezaevi koşullarını anlattım. Maalesef Türkiye'de işkence sürüyor. Benim büyük harflerle yazılmasını istediğim bir şey var: "ZINDANLAR BOŞALSIN; TUTSAKLARA ÖZGÜRLÜK"...

Fulya *(gözlüklü)*: Kamuoyu desteğine karşın tedirginlik yaşıyorum. Hem bedenlerimiz, hem de ruhumuz örselendi. Ama bize düşen, bu acı izleri en aza indirebilmek için güçlü olmak.

Jale: Cezaevi sonrası baskıların süreceğini düşünüyordum. Onun için Manisa'ya gelmek istemedim. Gelince gördüm ki, duyarlı kamuoyu bize sahip çıktı. İşte onun için gelecek daha iyi olacak umudunu taşıyoruz.

Jale– Ben cezaevinden çıktıktan sonra, yine baskıların süreceğini tahmin ediyordum. Onun için Manisa'ya gelmek istemedim. Ama sonra gelince gördüm ki, duyarlı kamuoyu bize sahip çıktı. İşte onun için gelecek daha iyi olacak umudunu taşıyoruz.

Fulya– Ben de son olarak şunu söylemek istiyorum. Bu da büyük harflerle yazılsın istiyorum:

"BAŞKA MANİSALAR OLMASIN"...

Küçük adada büyük bulu

AKEL'in gençlik örgütü EDON'un, 22–24 Kasım günleri arasında Lefkoşa'da yapılan 12. Ulusal Kongresi'ne çok sayıda delegasyonun yanı sıra, Türkiye'den de ÖDP gençliğini temsilen katılan **Hakan Güneş:** 'Türkiyeli devrimcilere has bir duygusallıkla düşündüm belki ama, Lefkoşa'nın ortasından geçen dikenli telleri gördüğümde, bu teller evimin salonunu ikiye bölüyormuş gibi geldi.'

Kasımın son günlerinde Lefkoşa'daydım... Kıbrıs Emekçilerinin İlerici Partisi– AKEL'in gençlik örgütü EDON, 22-24 Kasım günlerinde 12. Ulusal Kongresini topluyordu ve ben ÖDP gençliğini temsilen katılıyordum.

Biliyordum ama duyumsamamıştım, anlıyordum ama kavrayamıyordum, gerçeklik buydu ama neden?! Kıbrıs'tan, bizim daha çok Kıbrıs Rum Kesimi diye duymaya alışık olduğumuz ülkeden, bu ülkenin yaşadığı trajik hikayeden ve Türkiye'nin bu küçük ada devleti konusundaki politikalarından bahsediyorum. Ortasından dikenli tellerle "Yeşil Hat" denilen bir çizginin çizilip, çizginin iki yakasında da özleyenlerin, beraber yaşamak isteyenlerin engellendiği, gericiliğin ve milliyetçiliğin palazlandırıldığı bir yer bu ada. Türkiyeli devrimcilere has bir duygusallıkla düşündüm belki ama, Lefkoşa'nın ortasından geçen dikenli telleri gördüğümde, bu teller evimin salonunu ikiye bölüyormuş gibi geldi. Duygusal bir girizgah yapma işini daha fazla uzatmadan en iyisi sebeb–i ziyaretimizi ve oradaki ahval ve şeraiti anlatsak iyi olacak. EDON'un teknik olarak çok iyi donanmış bir konferans salonunda geçen kongresi iki uzun gün boyunca sürdü. Kongreye AKEL'in tüm bölge, mahalle ve üniversite birimlerinden delegelerin yanı sıra çok sayıda yabancı delegasyon da katıldı. Türkiye'yle Kıbrıs'ın karşılıklı olarak birbirini tanımaması ve iki ülke arasında her türlü iletişim ağının kopuk olması nedeniyle, bizim izleyemediğimiz ilk günde ise yalnızca açılış töreni ve ikili sohbetler gerçekleştirilmiş.

Kongrenin birinci günü açılış konuşmasını AKEL Genel Sekreteri Demetris Christofias yaptı. Christofias EDON üyelerini yüreklendiren ve mücadelelerinin bütünlüğünü, önemini anlatan bir konuşmayla, ardından slogan atılan ender konuşmalardan birini tamamlamıştı.

Bölge için ilerici ve sosyalist çözüm

Bitiminde slogan atılan heyecanlı birkaç konuşmadan biri de ÖDP gençliğini temsilen benim yaptığım konuşmaydı. Konuşmamda bölgedeki bir dizi sorunun tek yanıtı olabilecek olan ilerici ve sosyalist çözümün bölgedeki tüm örgütlerin ortak inisiyatifiyle gerçekleşebileceğini vurguladık. Enternasyonalist dayanışmanın yalnızca bir kavramdan ibaret kalmaması için somut projeler etrafında ortak eylemler yapmamız gerektiği, bizim Türkiyeli sosyalistler ve barışseverler olarak buna hazır olduğumuz belirtildi. Bizlerin mücadelesinin her iki tarafta da yükselen milliyetçiliğe karşı tek panzehir olduğu ve bölgedeki sosyalistler ve ilericiler kendi halklarına, karşı tarafta da barışseverlerin olduğunu gösteremeden tek adım atılamayacağının altı çizildi. Şimdi bizlerin başlattığı bu ortaklaşma çabasının, bölgede barışın ve Kıbrıs sorununda silahsızlandırılmış federatif ve bağımsız, demokratik Kıbrıs'ın yaratılması umutlarını yükselteceği vurgulandı. "EDON Gençliği'nin bu süreçte çok önemli bir rol oynayacağının bilinciyle davrandığını biliyoruz ve kongrelerini kutluyoruz" denildi.

Nisan- Haziran ayları arasında ilki Lefkoşa'da, ikincisi Rodos ya da Kos adasında, üçüncüsü de Bodrum'da olmak üzere, üç büyük uluslararası "Gençlik ve Barış Şenliği ve Konseri" organize etme kararı alındı.

Konuşmanın bitiminde ÖDP parti bayrağını onlarla aynı saflarda savaştığını belirttiğimiz ÖDP gençliği adına EDON Genel Sekreteri Eleni Mavros'a hediye ettik. Bu duydusal "bayrak devir teslimi"nden sonra "Yaşasın halkların kardeşliği" sloganıyla karşılıklı olarak alkışlandık.

Tüm kongre boyunca yaklaşık otuz gençlik örgütünden, konuşmalarını istedikleri iki yabancı delegasyondan biri Türkiye'den ÖDP ve diğeri Yunanistan Komünist Partisi (KKE) Gençlik Örgütü (KNE) idi. Bu, Kıbrıs'taki asli sorunun bölgedeki gerilim ve Kıbrıs"taki politik ve askeri savaşın dengelerinden kaynaklanıyordu. Bu dengeleri bölge halklarının lehine çevirecek olan güçler bu oranda önem kazanıyordu. Ama ben yine de belirtmek isterim ki, bize duydukları yakınlık ve sıcaklık gerçekten bu politik ilişkinin öneminden ötede bir şeydi. Onlarla aramızda derin tarihi ve kültürel bağlar ve belki de bir kara sevda vardı!

Yabancı delegasyondan ikinci ve son konuşmayı yapan KNE Genel Sekreteri Nikos Sofianos Kıbrıs sorununda emperyalist güçlerin ve NATO'nun oynamaya çalıştığı oyunlara dair görüşlerini bildirdi. Ve o da bölgedeki sosyalist örgütler arasında -gençlik bazında da- işbirliğinin acilen geliştirilmesi gerektiğini belirtti.

EDON'un Kuzey Kıbrıs'a bakışı

Bu konuşmaların ardından kongre asıl gündemine geçti. Birinci günün gündemi politik değerlendirmeydi ve neredeyse tamamı Kıbrıs sorununa ilişkin politikalara, özelde ise geçen yaz yapılan sınır eylemlerine ve onun sonuçlarına ilişkindi. EDON, Kuzey Kıbrıs'ı Türk ordularınca işgal edilmiş topraklar olarak ve Türk bayrağını da bu işgalci ordunun bayrağı olarak görüyor; ancak geçen yaz yapılan eylemlerde neo-faşistlerin ve milliyetçilerin bölünmeyi, dolayısıyla şovenizmi ve faşizmi körükleyen tavırlarını eleştiriyordu. Bağımsız Federatif Kıbrıs için sınıra yürüme eylemleri de yapılmalıydı, ancak burada inisiyatifin barışseverlerde olması, daha doğrusu komünistlerin sloganından yürüyüş biçimine eylemin kontrolünü ele alması; böylelikle bölünmeyi savunanlara "İki halk birleşemez, çünkü hala aralarında kin ve nefret var" dedirtecek olaylara izin vermemek gereğini dillendiriyordu. Genellikle bu çerçevede süren değerlendirmeler yükselen şovenizme ve milliyetçiliğe karşı enternasyonalist, barışçıl politikaları savunuyordu. Birçok konuşmacı ulusçuluğun ya da milliyetçiliğin sosyalistlerin işi olamayacağı, dolayısıyla kendilerini net bir şekilde bu eğilimlerden ayrı tutmak gerektiğini, aslolanın enternasyonalizm olduğunu vurguladı.

Birinci günün diğer bir başlığı da liselerde yükselen mücadeleydi. EDON gerçekten de liseliler arasında güçlü bir örgütlenmeye sahipti. Bunu kongredeki delege dağılımında da görmek mümkündü. Delegelerin yüzde 40'ından fazlası 15-18 yaş grubu arasındaydı. Ve bu örgütlenme sayesinde bu yıl liselerde öğrenci derneklerinin yasallaştığı ve resmen tanınır hale geldiği

Kongre'ye katılan gençler, toplantıların yorgunluğu

'WUFDİ' ile buluştuk

Bu kongrede bu kadar farklı ve çok ülkeden delegasyona rastlamamızın asıl nedeni (23 ülkeden 35 örgüt) kongreden bir gün önce biten Dünya Demokratik Gençler ve Öğrenciler Federasyonu'nun (WFDYS) 3. Genel Yürütme Konseyi Toplantısı'nın da Lefkoşa'da olmasından kaynaklanıyordu. Tıpkı bizim İstanbul Üniversite Öğrencileri Koordinasyonu'na kendi aramızda "koordi" dediğimiz gibi WFDYS'ye de "wufdi" deniyor. 1947 yılında kurulan ve dünyanın en büyük gençlik federasyonu olan 'wufdi', dünya ölçeğinde 100'ü aşkın ilerici, antiemperyalist ve sosyalist gençlik örgütünden oluşuyor. Reel sosyalizmin '80 sonrası yaşadığı krizle birlikte 'wufdi' de belli bir dalgalanma ve dağınıklık yaşadı. Hatta en son 1989'da Pyong Yang'da yapılan gençlik festivalinden sonra 1993'te yapılması gereken festival yapılamamıştı. Ancak tıpkı bizim ülkemizde yaşandığı gibi dünya ölçeğinde de sol ve sola bağlı her şey bir toparlanma ve yükseliş yaşıyor.

İşte bu noktada 'wufdi' 1997 Ağustosu'nda bu yeniden ayakta duruşun da bir ifadesi olarak Havana'da 14. Gençlik ve Öğrenci Festivali'ni yapacak. Kıbrıs'taki temaslarımızla birlikte biz de Türkiye'de bir "Festival İçin Ulusal Hazırlık Komitesi" kurmaya karar verdik. Bu komitenin ilk toplantısı önümüzdeki günlerde duyurulacak.

14. Gençlik Festivali'ne tüm dünyadan 5 bin kişinin katılması bekleniyor.

Dolayısıyla hazırlıklar tamamlandığında Türkiye'den yaklaşık 100 genç arkadaş ağustos başında, Fidel'in ülkesinde dünyadaki diğer gönüldaşlarıyla ve yoldaşlarıyla buluşacaklar.

...şma

...ı akşamları birlikte eğlenerek attılar.

...lendi. Ardından, ülkede yaşanmış ... ufaklı bir dizi gelişme anlatıldı. ...ıkaten söyledikleri gibiydi: "Kıbrıs ...ihinde hiçbir önemli ve olumlu olay ...tu ki altında AKEL ya da EDON ...ası olmasın." ...ıbrıs genelinde yüzde 33 (son ge... seçimlerde) oy oranına sahip bir ...tinin gençlik kolu olarak EDON, ...ada kalan teorik tartışmaların bu... ...ıcılığını aşmış görünüyordu. Tüm ...uşmacılar ilgili konuda somut pro... ...r ve pratik politikalar etrafında ko... ...uyordu. Örgütün başaramadığı bir

şey varsa tıpkı bir otomatik arıza bulma makinesi gibi, örgütlenme sorumluyu ya da sorunu tespit edebilecek bir mekanizmaya sahipti. Dolayısıyla kongre geçen dönemde hangi birimde, hangi aksamanın, nelerden kaynaklandığını bir bir ortaya koyarak ilerliyordu. Ve tüm bunlar yapılırken ideolojik, politik formasyonun önemi unutulmuyordu. Kongre birinci günün sonunda üyelerine yönelik daha yoğun ideolojik formasyon çalışması yapılması kararı aldı.

İçinden yürek geçen bir örgüt

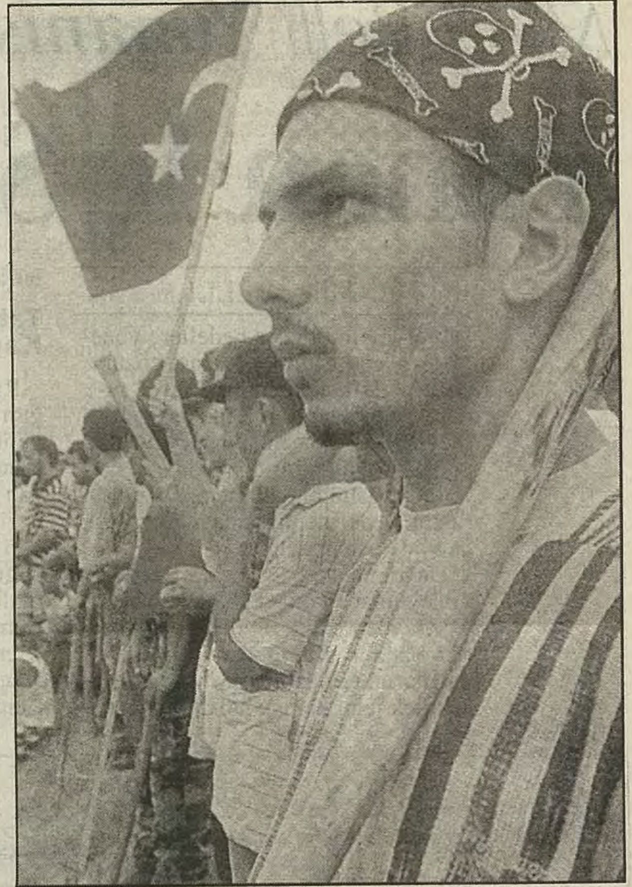
Kongrenin ikinci ve son günü EDON kapalı bir oturum yaptığı için bize de Lefkoşa'yı gezmek kaldı. Tüm delegasyonla birlikte kenti ikiye ayıran "Yeşil Hattı" gezdik. Kentin tam ortasından görülebilen ve KKTC'ye ait topraklardaki bir dağın yamacına, devasa harflerle "Ne Mutlu Türküm Diyene" yazılmıştı. Kahraman Türk Ordusu her yerdeydi. İşin en zor kısmı bu yazının ne anlama geldiğini, her yabancı delegasyona açıklamak gereğiydi.

Tekrar kongre salonuna döndüğümüzde yeni yönetim organları için seçimler tamamlanmış ve son konuşmalar başlamıştı. Son konuşmalar sürerken bizim de talebimizle EDON, KNE ve Londra'daki Rum ve Türk Kıbrıslılar "Dostluk Forumu" ek bir oturum yaptı ve bir niyet deklarasyonu imzalandı. Ancak, deklarasyonla da yetinilmeyip somut bir proje için de karar alındı.

Eleni'ye, 'Kıbrıs'ta barışı başaracaksınız, çünkü mükemmel yoldaşlarınız var, çünkü bu örgütün içinden bir yürek geçiyor' dediğim anda 14 yaşlarında bir kız boynuma sarılarak, Kıbrıs'taki en anlamlı 'hoşçakal'ı ifade etmiş oldu.

Ortak deklarasyonda, bölgedeki bu dört örgütün, yükselen milliyetçiliğe ve emperyalizmin oyunlarına son vermek için ortak eylemlilikler ve çalışmalar yapılacağı, bölgede barışın sağlanması için halklar arasında kültürel bağların güçlendirilmesi gerektiği belirtildi. Bu çerçevede, önümüzdeki Nisan- Haziran ayları arasında ilki Lefkoşa'da, ikincisi Rodos ya da Kos adasında, üçüncüsü de Bodrum'da olmak üzere, üç büyük uluslararası "Gençlik ve Barış Şenliği ve Konseri" organize etme kararı alındı. Bu çalışmaları yürütmek üzere bir de ortak komite kuruldu.

Biz, yukarıdaki deklarasyonun görüşmesini tamamlayıp salona döndüğümüzde kongre kapanmak üzereydi. Kapanış konuşmasını yapan Eleni Mavros aynı zamanda iki dönemdir yürüttüğü genel sekreterlik görevini de bu kongre ile bitirdiği için konuşması bir veda konuşması idi aynı zamanda. Eleni, tüm yoldaşlarına EDON içinde çalıştığı süre boyunca ne kadar çok şey kazandığını ve onlarla paylaştıklarının ne kadar değerli olduğunu söylediği konuşmasını, merkez komite üyesi diğer çalışma arkadaşlarıyla de vedalaşarak sonlandırdı. Bu veda bütün salonu, özellikle de liseli genç delegeleri hüzünlendirdi; Eleni dahil birçok delege gözyaşlarını tutamadı.

EDON, geçen yaz yapılan eylemlerde milliyetçilerin bölünmeyi, dolayısıyla şovenizmi ve faşizmi körükleyen tavırlarını eleştiriyor.

Kapanışla birlikte yabancı delegasyon da, EDON yöneticileriyle birer son kutlama ve konuşma yaptılar. Ben burada kendimi tutamayarak Eleni'ye, "Siz Kıbrıs'ta barışı başaracaksınız, çünkü mükemmel yoldaşlarınız var, çünkü bu örgütün içinden bir yürek geçiyor" dedim.

Bu sıcak vedalaşmadan sonra Magosa civarında bir kasabadan geldiğini söyleyen 14 yaşlarında bir küçük kız yanıma gelerek, boynuma sarıldı ve Kıbrıs'taki en sıcak ve en anlamlı 'hoşçakal'ı ifade etmiş oldu. Hiç tanımadığım bu küçük kızın bizimle aynı safta olduğunu bilmek bana bin kez daha kuvvet verdi.

Son olarak, ülkedeki örgütlenmesinde belli bir yol almış olan ÖDP ve onun gençliğinin, artık uluslararası platformlarda da aktif bir rol oynamaya başladığını ve bunun özellikle Balkanlar ve Doğu Akdeniz barış sürecine önemli katkıları olacağını belirteyim.

40 yaşındaki gençlik temsilcisi

Akşam 19.00'a kadar süren kongrenin birinci günü akşamı bizi bir restorana götürdüler. Yemekte, tüm yabancı delegasyon artık çok daha rahatlamış birbirini tanımaya başlamış bir şekilde şarkılar, türküler söylüyor ve bu arada da birbirinin ülkesi ve örgütü hakkında sorular soruyordu. Yemekte iki önemli nokta ilgimi çekti. Birincisi, bulunduğum toplantı gençlik örgütleri temsilcilerinin toplantısı olmasına karşın Lübnan Komünist Partisi Gençliği'nden Wissam Hakim, Yunanistan Synaspismos Gençliği'nden Atina ve ben, 24 yaş ile en genç üç temsilci idik. Vietnam temsilcisi kadın 40 yaşında, Suriye Komünist Partisi gençlik temsilcisi en az 45 yaşında, İsrail KP'si gençliği temsilcisi en az bir o kadar, diğerleri de 28-35 yaşları arasında idi. Bizim ÖDP'deki tartışmalardan sonra, hele hiç anlayamadığım bu durumu onları kırmamaya özen göstererek dile getirdiğimde ise, değişik yanıtlar aldım, ancak hiçbiri tatminkar değildi. Asya ve Orta Doğulular daha çok ülkedeki okur-yazar oranının düşüklüğünden, dolayısıyla bir gençlik yöneticisinin çok uzun yıllarda yetiştiğinden bahsettiler. "Önemli olan, işin bilgi ve becerisine sahip en iyi arkadaşı o görevde tutmaktır", diyorlardı. Genel olarak batılı dediğimiz, belki de artık kuzeyli diyebileceğimiz ülkelerden gelen bu "abi" temsilciler ise sorunu daha teknik düzeyde görüyorlar ve Avrupa'da öğrenim, evlilik ve olgunlaşma yaşının diğerlerinden daha yüksek olduğunu ifade ediyorlardı. Dikkatimi çeken bir diğer nokta ise komünist partilerin yönetimindeki ülkelerden Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti Kim İl Sung Gençlik Örgütü temsilcilerinin oldukça diplomatik bir eda ile davranıyor olmaları idi. Öte yandan, Küba Komünist Gençler Örgütü Temsilcisi İbis Albisa Gonzalez'in ise delegasyondaki en canlı ve samimi kadın üye olduğunu söylemeliyim. Ayıptır söylemesi birazcık İspanyolca bilmenin bu kadar faydası olacağını bilmezdim. Çünkü bu tür toplantılarda diğer ülkelerin delegasyonu çoğunlukla Latin Amerikalıların ve İberyalıların muhabbet hızına yetişemiyor, onlar da bir yerden sonra İspanyolca konuşup, İspanyolca marş söyleyen bir koloni moduna geçiyorlar. İşte o zamanlarda ne yalan söyleyeyim (tamam enternasyonalizm iyi ama) transa geçmiş Asyalı yoldaşlar ile erken uyumaya giden Avrupalı yoldaşları yalnız bırakıp Latin kolonisine katılıyorum ben de.

Mihri Belli Yunanistan marksist solunu değerlendiriyor

Yunan İç Savaşı'na bir yolculuk

Mihri BELLİ

Devrimci yüce hedeflere yönelen kişidir. Sorunlara çözüm ararken kendimizi yerel, giderek ulusal sınırlar içine hapsedemeyiz. Bu yaklaşım, emperyalizmin egemen olduğu bir dünyada emekçilerin davasının hiçbir zaman yerel olarak hedefine ulaşamayacağı gerçeğinden kaynaklanır.

Doğumuzda, batımızda, kuzey ve güneyimizde komşu halklar yaşıyor. Egemenler, halkların dikkatini sömürü ve zulüm düzeninden kaynaklanan sorunlarından başka yönlere çekmek için, komşu halklara karşı düşmanca duyguları körüklemek için hiçbir fırsatı kaçırmıyorlar. Öyle ki bugün Türkiye dört yanı düşmanla kuşatılmış bir kale görünümündedir. Oysa halkımızla komşu halklar arasında dostça diyalog ile çözüme bağlanamayacak hiçbir sorun yoktur.

Mihri Belli geçen ekim ayında D. Makedonya ve B. Trakya'ya yaptığı yolculukta eski silah arkadaşlarını buldu. (Soldan) Mihri Belli, Gerilla Davulcu Hüseyin, Sabotör Birliği'nden Paris, YKP militanı Evripidis ve Hemetli Köyü muhtarı.

> Egemenler, halkların dikkatini sömürü ve zulüm düzeninden kaynaklanan sorunlarından başka yönlere çekmek için, komşu halklara karşı düşmanca duyguları körüklemek için hiçbir fırsatı kaçırmıyorlar. Oysa halkımızla komşu halklar arasında dostça diyalog ile çözüme bağlanamayacak hiçbir sorun yoktur.

Bu gerçek bize, sosyalistler olarak, egemenlerin sistemli şekilde saçmakta olduğu kin ve nefret zehirini etkisiz kılma görevini dayatıyor.

Burada olsun, komşularımızda olsun bu işi bizlerden başkası yapacak değil.

Komşu Yunanistan'ın marksist solu hakkında bu kısa yazıyı bu düşüncelerle kaleme aldım. Yazı, "Rigas'ın Dediği" adlı 1946-1949 Yunan İç Savaşı'na dair kitabın yeni baskısına eklenecek "Elli Yıl Sonra" başlıklı son bölümden alınmadır.

Ben o savaşa gönüllü olarak katıldım. Geçen ekim ayında Doğu Makedonya ve Batı Trakya'ya yaptığım yolculukta sağ kalan silah arkadaşlarımı aradım.

Rodop dağlarında gerilla karargahlarımızı gezdim. Bu vesile ile Yunan Komünist Partisi ve Sol İttifak Örgütü ile temas kurmam gerekti. Aşağıdaki paragraflarda bu temaslar anlatılmaktadır.

Tabur Komutanı Kapetan Kemal...

Rastlantı olarak ilk kapısını çaldığım 'Sinaspizmos Tıs Ariteras' örgütü (Sol İttifak Partisi) oldu. Kavala'nın Tütün İşçileri Meydanı'na bakan dükkandan bozma parti il merkezinin kapısından içeri daldık. Seçim arefesiydi. Oranın sorumlusu olduğu anlaşılan orta yaşlı adam seçim bildirilerini zarflamakla meşguldu. Kendimi tanıttım, derdimi anlattım. 'Ben Yunanistan Demokratik Ordusu'ndan Tabur Komutanı Kapetan Kemal'im. Savaş arkadaşlarımdan kalan varsa onlarla buluşmak isterim' dedim. Adam işinin ortasında rahatsız edilmekten pek hoşnut görünmüyordu. 'Onlardan bir iki kişi kaldı galiba. Birinin gözleri görmez' dedi. Yerinden kalktı, kolumdan tutarak bana 'gel' dedi. Dışarı çıktık, meydanın ortasına doğru yürüdük. 'Bak' dedi, 'şu yönde yürü. İki blok ötede köşeyi dönünce Yunanistan Komünist Partisi'nin (KKE'nin) tabelasını görürsün. Aradığını orada bulursun herhalde.' Ve beni başından savmış olmaktan rahatlamış olarak bürosuna döndü.

Sinaspizmos'daki görevlinin bu ilgisiz hali beni üzmedi değil. Sanki adama Yunan direnişine katılmış olan tek yabancı gönüllü, hem de bir Türk değil de, komşu bakkal yol soruyordu. Bir Yunanlı yoldaşın mektubunda 'Bugün Yunan solu da, sağı da İkinci Gerilla Savaşı'nı unutturma, yani tarihten silme gayreti içinde' sözünü hatırladım.

Oysa iki gün önce Sol İttifak'ın lideri Leonidas Kirkos'un aynı meydanda seçim konuşmasını dinlemiş, olumlu izlenimler edinmiştik. Kirkos Yunan komünist hareketi tarihinde önemli yeri olan bir kimse. Moskova çizgisini izleyen KKE önderliği ile ihtilafa düşüyor ve ayrı bir parti 'İç Komünist Partisi'nin kurulmasında rol alıyor. 1983 yılbaşında Atina'dan geçerken onlarla temasım olmuştu. Kimlerle görüşmemiştik ki o sıra. PASOK'lular da konukseverliklerini göstermişler ve parti merkezinde masa kurup uzo ikram etmişlerdi. Mavi boncuk dağıtmada PASOK'luların üstüne yoktur.

Kirkos'un konuşması olumlu izlenim bıraktı

İç Komünist partililer İtalyanları örnek alıyorlar, o sıra moda olan "Avrupa Komünizmi" denen sağ çizgiyi izliyorlardı. Bir aydın kulübü izlenimi bıraktılar bende. Zaman zaman PASOK'un sağına düştükleri de oluyordu. İç KP'liler bir önceki genel seçimlerde KKE ile güçbirliği yapmış, ortak liste ile katılmışlardı. Seçime bu kez ayrı giriyorlardı.

Kirkos'un konuşması sağ çizgi olarak nitelendirilemezdi. Saldırıları PASOK'a ve Yeni Demokrasi'ye yöneltmişti, yani merkezin solunda ve sağındaki nöbetleşe iktidara gelen iki büyük partiye. Konuşmacı Türkiye'den de söz etmiş, Yunan halkı ile Türk halkı arasında çözülemeyecek hiçbir sorun olmadığını vurgulamış, halkın dikkatini asıl sorunlarından başka yöne çekmek için burjuva partilerinin olaylar tezgahlayarak her iki tarafta şoven duyguları kışkırttıklarını söylemişti.

Evet, bizde olumlu izlenim bırakmıştı Kirkos'un konuşması. Parti liderinin usta ajitatör olması parlak nutuklar atması elbette ki bir parti hakkında olumlu hüküm vermek için yeterli değil. Ama biz gene de Sinaspizmos'un Kavala bürosundaki adamın ilgisiz tutumuna karşın o izlenimi koruyorduk. Hem adamın o tavrı, 1983'de Atina'da karşılaştığım İç Komünist partililerin bana karşı tutum ve davranışlarıyla çelişiyordu. Atina'da bana yardımcı olmak için ellerinden geleni yapmışlardı. Giderek başkentin merkezindeki koca parti binasını bile istediğim gibi kullanabileceğimi söylemişlerdi.

Adamın dediği gibi iki blok yürüyüp köşeyi dönünce kocaman 'KKE' (Yunan Komünist Partisi) tabelası karşımıza çıktı. Sevim Belli 'nasıl olsa Yunanca konuşacaksınız' dedi, birlikte gelmek istemedi. Beklemek üzere meydandaki küçük parkta bir sıraya oturdu.

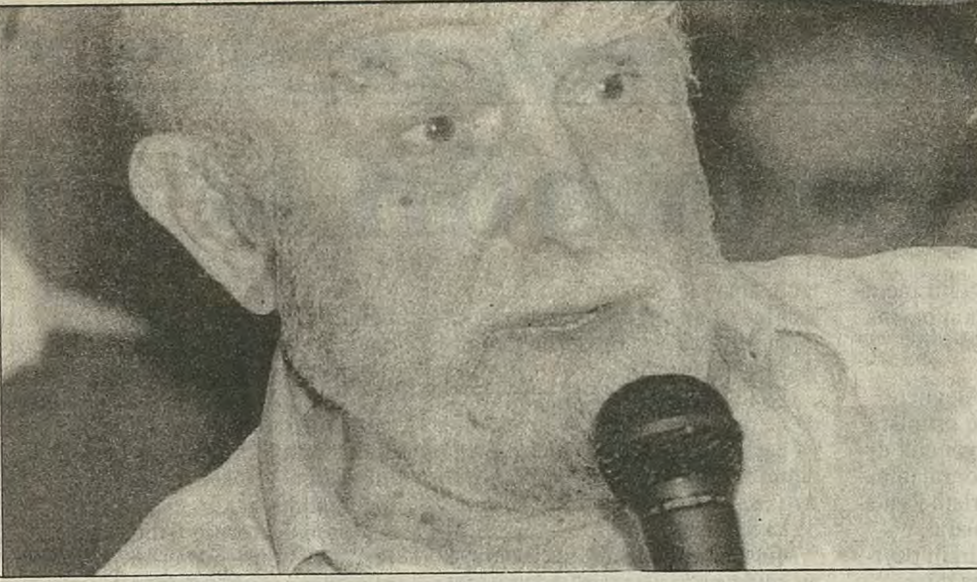
Castro gülümseyerek bizi süzüyordu

Binanın ikinci katında genişçe bir dairenin ikinci katını işgal ediyordu KKE'nin Kavala il merkezi. İlk girdiğim odada Marx, Engels ve Lenin'in resimleri vardı duvarda. Karşı duvarda da Stalin'inki. Parti il sorumlusunun bürosunun bulunduğu iç odanın duvarında da asılı olduğu yerden Castro gülümseyerek bizi süzüyordu. 'Hayra alamet' diye düşündüm. Ama besbelli resim asmakla iş bitmiyordu. Resimlere bakarak KKE'nin marksizm–leninizmden bağımsız ve yaratıcı bir tutumla bir eylem kılavuzu olarak yararlanıp yararlanmadığı konusunda bir yargıya varacak değildim. Sovyetler Birliği'nde yozlaşmış bürokratik yapının yıkılmasına kadar KKE yönetiminin genel politik çizgisi, özellikle Türkiye marksist soluna karşı tutum ve davranışı bu bakımdan pek parlak sayılmazdı. Örneğin, resmi 'TKP' önderliğinin niteliğini pek iyi bilen bir Bulgar komünist partisi kadar bile bağımsız, giderek SBKP bürokrasisinin bazı kesimleri kadar anlayışlı tutuma girememişti YKP yönetimi.

Burada Yunan komünist partisi ile ilişkiler konusunda bazı bilgileri okura iletmeden geçmeyelim: 1983'te ben, ayıp olmasın diye, kapılarını çaldığımda, Genel Sekreter Florakis eski silah arkadaşı ile "yukarıdakiler belki iyi karşılamaz" düşüncesiyle temastan kaçınmış, gönderdiği şahıs ile parti merkezinde görüşmemizde hiç de yoldaşça olmayan bir hava esmişti. 12 Eylül dönemiydi. 'Faşizme Karşı Direniş Cephesi'ni kurma girişimimizin gündemde olduğu günler. Adam ancak yukarının izni ile bizimle temas kurabilecekleri anlamında şeyler söyleyince, ben, diplomasi adabına pek uymayan bir şekilde diyaloğu kesmiştim. Bu sırada odaya yanlışlıkla giren Florakis, benim kim olduğumu anlayınca saniyesinde ortadan kaybolmuştu.

Paparigas'ın genel sekreterliği

Ama artık aradan yıllar geçmiş, Meriç nehrinden çok sular akmıştı. Bu arada KKE'liler herhalde bazı şeyleri yeniden düşünme fırsatı bulmuşlardı. Parti önderliğinde değişiklikler olmuştu. Florakis genel sekre-

'Florakis yıllarca SBKP bürokrasisi ile uyumlu çalışma zorunda kalmıştı. Bürokrasi adlı tezgah Yeltsin'den, Şevarnadze'ye, ne mallar, ne azılı sosyalizm düşmanlarına barınak olmuştu. O şartlarda kim olursa olsun çemberi yarıp çıkmadıkça devrimci kimliğinden çok şey kaybeder.'

terlikten ayrılmış, yerine Paparigas gelmişti. Bizce bu olumlu bir gelişme idi. Florakis uzun yıllar SBKP bürokrasisi ile uyum halinde çalışma zorunda kalmış bir kimse idi. Bürokrasi denen o tezgah Yeltsin'den, Şevarnadze'ye kadar ne mallar, ne azılı sosyalizm düşmanlarının barınağı olmuştu. O şartlar altında kim olursa olsun çemberi yarıp çıkmadıkça devrimci kimliğinden bir şeyler kaybeder.

Evet Paparigas'ın gelişi bize göre parti önderliğine yeni kan, gençlik kanı zerkedilmesi idi. Hem dıştan dayatma durumu kalkınca biz ÖDP içinde eski TKP'lilerle bir çatı altında pek ala çalışabiliyorduk. Yeni yönetim altındaki KKE ile diyalog niye kurulmasındı?

Bundan iki yıl kadar önce Stockholm'de yakın dostlarımdan Dimitrios Lennis yoldaşın aracılığıyla Parti'nin yeni lideri ile aramızda bir bağlantı kurulmuştu. Lennis parti militanı olarak uzun yıllar ünlü Makronisios zindanında yatmıştı. Eşi Demokratik Ordu saflarında savaşmıştı. 1967 askeri darbesinden sonra İsveç'e sığınıyorlar, yaşamlarını orada kuruyorlar. Yüreği yürek, teorik formasyon bakımından güçlü bir arkadaştır Lennis. Nazım'ın şiirleri belleğinde. Tabii Yunancaya çevirileri. 'Rigas'ın Dediği' kitabının Yunancasını kendisine vermiştim.

Bir gecede okudu. Buluştuğumuzda, "Bu kitabı bizim, yani YKP'nin yayınlaması lazım, Temelio'nun değil" dedi. Kendisine 1983'te Atina'da YKP'liler ile karşılaşmamızı anlatıyorum. "İkinci direnişin lafının edilmesi pek istenmiyor" diyorum. Lennis coşku dolu bir kimse. "Öyle şey olmaz" diyor, "Paparigas'ın önderliğe gelmesiyle Parti'de çok daha sağlıklı bir hava esiyor.

Yakında Yunanistan'a gidiyorum. Paparigas ile bizzat görüşeceğim. Göreceksin kitabının yayınını YKP sağlayacaktır."

Benden Paparigas'a bir mektup yazmamı istiyor. İsteğini yerine getiriyorum. Diplomatik dil ile İngilizce kısa bir mektup yazıp meramımı anlatıyorum. Özet olarak "O savaşı sizin partiniz yönlendirdi. O savaşa dair bu kitabı yayınlamak da size düşer; hele kitap o yılların direniş ruhunu yaşatmayı amaç edinmişse" diyorum.

Resmi görüşe göre İç Savaş

Lennis Atina'ya gidiyor. Paparigas ile görüşüyor. 'Rigas'ın Yunanca çevirisini ve mektubu veriyor. Yeni genel sekreter selamlarını bana iletmesini söylüyor. ancak kendisi bu yayın işi ile bizzat ilgilenemeyecektir. Zaten rahatsızdır, ertesi gün ameliyata yatması gerekmektedir. Lennis'i Parti'nin yayın işlerine bakan bir profesöre gönderiyor.

Profesörün kitabı okuduktan sonra itirazlarını sıralaması var. İlginç şeyler söylüyor profesörümüz. Bir tanesi şu:

– Yazar içsavaşın bir olup bitti, bir zorunluluk olduğunu, dolayısıyla haklı bir savaş olduğunu söylüyor. Oysa parti içsavaşı başlatmanın hata olduğu yolunda bir karar almıştır.

Lennis soruyor:

- Parti ne zaman bu kararı aldı?

- Yıllar sonra tabii.

- Adam o savaş yıllarında savaşçıların nasıl disiplinli, coşkulu bir hava içinde olduklarını anlatıyor. Ne istiyorsunuz ordu saflarında dolaşıp 'bu savaş gereksizdir, hatadır' diye bozgunculuk yapmasını mı?

Profesörün itirazlarından bir tanesi de şu:

– Kitapta komşu ülkelerden 'halk demokrasileri' diye söz ediliyor. Halk demokrasileri diye bir şey kaldı mı ki!

– Adam 1946-1949 yıllarını anlatıyor. Yani ne istiyorsunuz? Komünist partilerinin iktidarda olduğu Bulgaristan'dan, Yugoslavya'dan, Arnavutluk'tan burjuva cumhuriyetler ya da krallık diye söz etmesini mi?

Kısacası bizim kitap profesörden kırık not alıyor. Profesörün yanından söylenerek ayrılan Lennis'e arkadaşlarından bir ikisi "Yahu sen parti disiplinine karşı çıkıyorsun" diyecek oluyor.

Lennis, "Ben parti disiplinine karşı çıkmıyorum. YKP'nin direniş ruhunu canlı tutmaya çalışıyorum. Bu kitabın yaptığı odur" karşılığını veriyor.

Besbelli Lennis yoldaşın özlemini duyduğu o sağlıklı havanın partinin bütün kademelerinde esmesi için genel sekreterin değişmiş olması yeterli olmamış.

Kafalarda bitirilemeyen *savaş, tedavi* gerektiriyor

Savaş stresi geçmiyor

Kerem ÖZDEMİR

Türkiye'de savaşın askerler üzerinde yarattığı kalıcı psikolojik rahatsızlıklar, tedaviye yönelik tesislerin açılmasına neden olurken, İngiltere gibi "bu konularda daha deneyimli" ülkelerde de benzer çalışmalar yapılıyor. İngiltere'de bu tür rahatsızlık çekenlere yardımcı olmak için bağış toplayan Ex-Services Mental Welfare Society-Emekli Askerler Zihinsel Sağlık Toplumu adlı kuruluşun bulduğu slogan, "savaşan zihinlere barış getirmek". Bu slogan ilk başta dilenciye sadaka vermenin yaratacağı huzuru sağlayacağa benzese de, üzerinde biraz düşünüldüğünde savaşın, "kahraman asker"ler olarak adlandırılan savaş makinelerinde aslında ne ölçüde hastalıklı bir ruh hali yarattığını ortaya koyuyor. Tabii bunlar yeniden "normal yaşam"a döndüklerinde normal bir biçimde yaşamaları mümkün olmuyor.

Eskiden yoğun top ateşi altında kalanların bunun etkisinden kurtulamaması anlamına gelen "bombardıman şoku"nun zaman içinde savaş stresine dönüşmesi savaşın ruhsal rahatsızlık tarihçesinin kısa özeti oluyor. Buna yer verecek kadar akademik olan ilan metninde, savaştan kalan ruhsal rahatsızlıklarla ilgili olarak Bosna'daki barış gücünden örnek verecek kadar tarafsız davranılmış: Alan Young'ın Saraybosna'da duydukları ve gördükleri, sürekli köşe başlarına saklanmasına neden oldu; hala odasında gizleniyor. Bunun arkasından diğer gazilerden bahsediliyor: "Sadece Bosna değil, Falkland, Kore ve İkinci Dünya Savaşı'nda savaşanlar için de durum farklı değil."

Arada tek bir fark olması gerekiyor: Örneğin Falkland'da Arjantin askerlerine işkence yapan İngiliz özel birlikleri ya da Kore'de sivil halka yapmadığını bırakmayan Batılı ordu mensupları için sorun, gördükleri ve duyduklarından çok, kendi meslekleri olan savaşmanın gerekleri doğrultusunda yaptıkları olması gerekir.

Alan'ın bakımını üstlenen Ex-Services Mental Welfare adlı kuruluşun bakmakta olduğunu açıkladığı insan sayısı 4 bin. Kullanılan ifadede, rahatsızlık çekenlerin sayısının çok daha fazla olabileceği kabul ediliyor. Kuruluşun slogan olarak seçtiği "Verebileceklerinin çok daha fazlasını verebildiler. Lütfen verebileceğiniz kadarını verin" ifadesi, sadece iyilik yapmayı hedefleyenlerin içten bir çağrısını oluşturmuyor. Bu aynı zamanda, savaşlarla birlikte var olmayı kabul ve tercih etmiş bir toplumun kurumsallaşma çabasını ortaya koyuyor.

Sorun sadece psikolojik değil

Son zamanlarda yaşanan gelişmeler, Batılı ülkelerin ruhsal sorunlarıyla ilgilenmeye çok meraklı olduklarını askerlerini ne kadar önemsediklerini ortaya koydu. Körfez Savaşı sırasında ABD askerlerinin kimyasal silahlardan etkilendiklerini kabul etmemekte ısrar eden ABD Savunma Bakanlığı, sayının gizlenemez boyutlara ulaşması karşısında durumu kabullenmek zorunda kaldı. CIA ise konuyla ilgili açıklama yapan iki çalışanını sert bir biçimde suçlamasına ve yalancılıkla itham etmesine karşın, eski iddialarından vazgeçmekten kurtulamadı.

1991 yılındaki Körfez Savaşı'nda ABD önderliğindeki gücün kaybı 232 ile sınırlı kalmıştı. Çöl Fırtınası operasyonu sırasında "meydana gelen bir şeylerden" dolayı aradan geçen yıllarda yüzlerce asker yaşamını yitirirken, 30 bin kişi de çeşitli rahatsızlıklar çekiyor. Özellikle ABD askerleri ile ilgili olarak gündeme gelen kimyasal silahtan etkilenme olaylarının, daha az sayıda da olsa operasyonda görev alan İngiliz, Çek ve Slovaklar arasında da görüldüğü ortaya çıktı.

Askeri personelin her savaştan sonra bu tür sorunlarla karşılaştığını belirten uzmanlar, askerler arasında erken ölüm ve çeşitli hastalıkların görülmesinin normal olduğunu ifade ediyorlar.

Ancak Körfez Savaşı'nın yarattığı durum ayrı bir nitelik taşıyor. Körfez Savaşı'nın ardından rahatsızlananların sayısının yüksekliği ve bu rahatsızlıklarla ilgili açıklama yapmakta yetersiz kalınması durumu daha karmaşık bir hale getiriyor.

ABD'de bu konuda 30'dan fazla araştırma yapılırken, elde edilen sonuçlar hala tatminkar olmaktan uzak kalıyor.

Siyasi kayıplar, kimlik kayıpları

Dünün ayıbı, bugünün acısı

Yelda

Dünya sömürücü hiyerarşik sistemi "Siyah"larını yaratıyor; Doğusunu, Güneyini yaratıyor. Kimliğimize göre muameleye tabi tutuluyoruz ve kimliğimiz de, coğrafik konumumuz ve fiziksel özelliklerimizle epeyce ilgili. Dikey bir hiyerarşide; esmerleştikçe irtifa kaybediyoruz, Amerika'yı en solda gösteren haritaya göre Avrupa'dan Doğuya ve Güneye gittikçe irtifa kaybediyoruz, merkezden uzaklaştırılıyoruz.

Sömürücü, ırkçı, milliyetçi, cinsiyetçi sistemde bazı kimlikler baskı altında ve kaybettirilmek isteniyor. Egemenlere göre, kadınlar erkeklerden daha aşağı bir cins kimliğine sahiptir; çocukların, henüz kimlikleri bile yoktur (onlar birey değildir); yaşlıların, artık kimliklerinin bir önemi kalmamıştır (üretemeyen asalaklardır)...

Bizim memleketin de Doğusu, Doğulusu, Siyahı var. Ve insan haklarından bahsetmek, ihlallerden bahsetmek demek; Cumhuriyet tarihi boyunca sistemleşen -ve zaten Osmanlı'dan devralınan- idamdan, işkenceden, yargısız infazdan, gözaltında kayıpdan, zorunlu göçten...

Bugün, özellikle son 12 yıldır binlerce insanın hayatına malolan savaşın adı "olağanüstü hal"... Tarihi boyunca etnik-dinî katliama sahne olan bölgenin adı "OHAL"...

Süren savaş, şiddet kültürünü daha da "olağanlaştırdı": Evde, okulda, sokakta, işyerinde, gündelik yaşamda... Çocuk istismarı, bekaret kontrolü, namus cinayetleri, eşcinsellere saldırı, sakatların toplumdan dışlanması... Başbakan yardımcısı Çiller'in, ana muhalefet partisi lideri Mesut Yılmaz'ın ülkücü saldırgandan yediği yumruğu, "adaletin tecellisi" diye nitelendirebildiği bir memlekette, düzen muhaliflerinin payına düşebilecek şiddeti varın hesap edin...

Bugün Kürtlere savaş, Alevilere ateş, azaltılan gayrimüslim gruplara, onları daha da azaltmaya yönelik uygulamalar... Resmî tarih sorgulanmadıkça, kendi kaderini belirleme sadece uluslara özgü bir hak olarak görüldükçe, yarın kimbilir kimin payına savaş, kimin payına ateş düşecek... Ve kim o zaman artık "azınlık" sayılacak kimbilir...

Tarihimizde devlet, Hıristiyan çocukları devşirerek kimliklerini kaybettirmiştir. Bugünün çoğunluğu olan Müslüman halklar dün katliamdan Ermeni, Süryani, Yezidi çocukları Müslümanlaştırarak ancak "kurtardılar". Bugün ise o Müslüman halklardan olan Kürtlerin kimliği kaybettirilmeye çalışılıyor. Muhalif kimliğinin, etnik-dinî kimliğinin kaybettirilmesine direnenler bedenen de ortadan kaldırılıyor...

Dünkü kayıpların muhasebesi yapılıp sorgulanmayınca, bugün tarih tekrarlanıyor. Bugün suçluların, çetelerin "siyasi hizmetlerde" kullanılması, milli tarihini sorgulamayanlar için şaşırtıcı...

Öznesi değişen kayıplar

Kendi adıma, siyasi kayıp olgusunun, bu dehşetin ilk kez "Missing" filmiyle farkına vardım. Costa Gavras'ın yönettiği, başrolünde Jack Lemmon'un oynadığı filmle. Hani, bizde 12 Eylül dehşetinin yaşandığı - kimilerimizin öldüğü 1982 yılında Cannes Film Festivali'nde Yılmaz Güney'in Yol filmiyle birlikte büyük ödülü paylaşmıştı.

Arjantin'de, Şili'de muhalif insanlar ve yakınları kaçırılıp kaybedilıyordu. Bizim yaşadığımız topraklarda da olmayacağının garantisi yoktu tabii, ama hiç olmazsa şimdilik, yakıcı bir sorun değildi. Biz henüz kayıplar diye yaygın bir sorun tanımıyorduk, bilmiyorduk.

Özellikle de 90'lardan itibaren bizde de muhalifler ortadan kaybolmaya başladı... (Biz bu tarihlerde başladığını zannettik...) Hele de 1991... Artık sadece Kürtler değil, Türkler de kayboluyordu...

Muhalifler, güvenlik gücü olduğunu söyleyen kişiler tarafından gözaltına alınıyor veya kaçırılıyor ve bir daha da onlardan haber almak mümkün olmuyor. Ya da Hasan Ocak örneğinde olduğu gibi, cesedi bulunabiliyor ancak...

Ortadan kaldırılan insanların akıbetleri hakkında bilgi edinememenin ne demek olduğunu çok acı bir şekilde öğrendikten sonra, kayıpları arama mücadelesinde, bu tür uygulamaların daha önce de olabildiğini farkettik: Cuntadan altı gün sonra, 18 Eylül 1980'de askerler tarafından alınıp yok edilen çocuğunu haykırdı Fatma Morsümbül; Hayrettin Eren'in de aynı yıl gözaltında kaybolduğunu duyurdu kardeşi; Mehmet Bozışık ise daha da eski bir tarihi hatırlattı bize, kardeşinin 1925'te kaybedildiğini bildirdi.

Oysa, oysa... hâlâ bilmediğimiz başka kayıplar da var. 6-7 Eylül Olayları'nda veya Varlık Vergisi döneminde Aşkale çalışma kampında yakınını kaybeden Rum, Yahudi var mı, yok mu?.. Bazı insanlar etnik-dinî kimliklerinden dolayı ses de çıkaramıyorlar ve onları kimse duymuyor... Biz 27 Mayıs 1995'ten beri her Cumartesi Galatasaray Lisesi'nin önünde buluşanlar sesimizi duyurabildiğimiz için şanslı mı saymalıyız kendimizi bilmiyorum...

Daha da eski, ama bazıları için dün gibi yeni, kayıplar da var. Muhtemelen, Yahudi soykırımından arta kalabilenler gibi; 1915'te bir sandala bindirilip aç açık, açık denizlere salınan çocuk yaştaki iki kardeşin akıbeti hakkında meraktan tutuşan Ermeniler var... Bu memlekette bazı insanların yıllarca ve hâlâ kayıplarını aradıkları bilmez egemen çoğunluk. Dinmeyen acılar var, biz çoğunluğun bilmediği...

Mesela Ermeniler Amerika'da, Fransa'da, Ermenistan'da yayınlanan gazeteler aracılığıyla ancak aramışlar yakınlarını:

"Annem 7 yaşında Karamürsel'den yaya gitmiş Arabistan çölüne. Bir Arap aile evlat edinmiş. Sonra İngilizler Ermeni çocukları yetimhanelere yerleştirmişler. İstanbul işgal edildiği sırada yetimhaneleri teker teker ararken, artık Ermeni olduğunu unutmuş olan annemi bulmuşlar. Kolundaki döğmeden tanımışlar. Dayımı bulamamışlar, kaybolmuş. Annemin bir gözü kördür..."

Tehcir'den sağ kalabilen, Halep'teki, Şam'daki yetimhanelere doldurulanlar arasında yıllar sonra karısını, artık genç kız olan çocuğunu bulabilenler olmuş tek tük de olsa...

Ulussuz, sınırsız dayanışma

Türkiye'deki Türkler, Müslümanlar Kıbrıs'ta kayıplarını isteyen Rum kadınlarından da haberdar olamadı, yanıbaşındakinden de... Dayanışmamız, hangi etnik-dinî gruptan olursa olsun başkalarının acılarına karşı duyarlı olmamız gerekiyor. Yarın, o "başkalarının" biz olmayacağını kim garanti edebilir?..

Uluslararası dayanışmanın önemini bilincinde olsa gerek ki, iktidar, Cumartesi İnsanları'na ilk ciddi saldırıyı HABITAT günlerinde başlattı. Kayıplara karşı mücadelenin uluslararası dayanışma görmesinden rahatsız oldu. (Ben de o saldırı sırasında ilk hafta üstüste gözaltına alındım.) Uluslararası dayanışmayı, bundan rahatsız olanlar şöyle adlandırır: "Emperyalist destek"... Savaşlarına başka ülkelerden silah sağlayanlar, karşı taraf olarak gördüklerine barışçıl bir destek veya sempati geldiğinde bu iki kelimeyi kullanıp ayağa kalkar. Siyasi kimlik gibi, etnik-dinî kimlik de, görülen desteğin farklı adlandırılmasına neden olur. Mesela ne yazık ki birçok Türk aydını için hâlâ, gayrimüslimler "emperyalist destekli etnik gruplar"dır...* Kaybedilmelerde kimlik önemli. Mesela Ayhan Uzala siyasi kimliğinden dolayı gözaltına alındı, ama Hollanda vatandaşı kimliğine sahip olduğu için bundan kurtuldu...

Aynı sınırlar içinde dahi, farklı gruplardan insanların acılarını görmeyebiliyoruz. Utandıran tarihlerin tekrarlanmaması için sınır tanımaz bir dayanışmaya ihtiyacımız var. Almanya'da Nazi toplama kampında ölen Carl von Ossietzky adına verdiği ödülle Uluslararası İnsan Hakları Birliği (Internationale Liga für Menschenrechte) böyle bir dayanışma gösterdi. Uluslararası değil, uluslarötesi bir dayanışma...

** Sadece bir örnek: Attilâ İlhan, 1.11.1996, Cumhuriyet*

Bu yazı, 8 Aralık 1996'da Berlin'de, "Cumartesi Kadınları"na verilen Carl von Ossietzky ödül töreninde konuşma metninin biraz daha ayrıntılandırılmış halidir.

Yıl 1908. Adalet, dayanışma, eşitlik, kardeşlik ve hürriyet sloganlarının yayıldığı Meşrutiyet. Galatasaray Lisesi önünde Ermeni dini lideri, cemaati, anayasalı ve parlamentolu bu yönetim döneminde oy kullanmaya çağırırken.

Neden kadın konferansı?

ÖDP'de yaklaşık iki aydır bir kadın konferansının hazırlık süreci yaşanıyor. Sürecin başlangıcını, 6 Ekim 1996 tarihinde Ankara'da 16 ilden 80–85 kadar ÖDP'li kadının katılımıyla yapılan bir teknik hazırlık toplantısı oluşturdu. O günden bu yana çeşitli il ve ilçe örgütlerinde, konferansın ana başlığı olan "ÖDP'de nasıl bir kadın politikası/ Nasıl bir kadın örgütlenmesi?" konularında tartışmalar yapılıyor.

Ne var ki, bu sürecin doyurucu bir biçimde evrildiği pek söylenemez. ÖDP'li kadınların bir bölümü açısından böyle bir konferansa neden gerek duyulduğu çok açık değil, dolayısıyla da konferans öncesi tartışmalara gösterilen ilgi yer yer son derece düşük. Bazı il ve ilçelerde yoğun tartışmalar sürerken, kimi il ve ilçede henüz bu konuda hiç toplantı yapılmamış durumda.

Önümüzdeki birkaç ay içinde bir kadın konferansı yapılması gerekliliği, aslında ÖDP'nin kuruluş ilkeleri, programı ve tüzüğüyle sıkı sıkıya bağlantılı. ÖDP kuruluş sürecinde bütün ezilenlerin, bu arada kadınların da partisi olduğunu sık sık dile getirdi. Bununla da kalmadı, programında kadınların ezilmesine özel bir yer ayırdı. Erkek egemenliğini, kapitalizmle iç içe girmiş olsa bile, başlı başına bir ezme ezilme ilişkisi olarak ele aldı; cinsiyetçiliğe ve erkek egemenliğine karşı kadınların özgürleşmesi ve kurtuluşu doğrultusunda çeşitli talepler oluşturdu. Bütün bunlarla tutarlı olarak da tüzüğünde "kadınlar lehine ayrımcılık" çerçevesi içinde yüzde 30 oranında kadın kotasına yer verdi.

Geçmiş politikalardan ayrım

Böyle olunca, ÖDP'nin kadınlara yönelik politikası genel politikalarının önemli ve ayrılmaz bir parçası. Erkek egemenliğini başlı başına bir ezme ezilme ilişkisi, kadınları da ezilen bir toplumsal grup olarak gören bir partinin politikaları, Türkiye'de geçmişte var olmuş sol/ sosyalist parti ve grupların politikalarından farklı olmak zorunda. ÖDP geçmiş sol/ sosyalist örgütlerin yaptığı gibi cinsiyet körü politikaları savunamaz. Örneğin işçilerin, emekçilerin ailesini geçindiren erkeklerden oluşmuş bir sınıf olduğunu varsayamaz. Emekçi kadınların kadın olmaktan kaynaklanan özgül sorunları kadınlarla erkekler arasındaki ücret eşitsizliği, "kadın işleri" ile "erkek işleri" arasındaki hiyerarşi, kadınların işyerinde maruz kaldıkları cinsel taciz, dünya kapitalizminin geçirdiği değişikliklerden kadınlara düşen pay kadınların savaştan nasıl etkilendikleri vb. ÖDP'nin politikalarının ayrılmaz bir parçasını oluşturmak zorunda.

Ayrıca şayet programına uygun davranacaksa ÖDP hele hele cinsiyetçi politikaları hiç savunamaz. ÖDP kadınlara, ana– bacı edebiyatı yaparak, kadınların içinde bulundukları ezilmişlik konumunu ve cinsiyetçi işbölümünü veri alarak, onları anne ve eş kimliklerine hapsederek seslenemez. Örneğin boş tencere–tavalarla sokağa çıkılacaksa, ÖDP'de bunu kadınlar ve erkekler birlikte yapacaklardır. Kısacası ÖDP kadınların eviçi köleliğini politik malzeme olarak kullanan politikalar değil, tersine bu durumu sorgulayan, dönüştürmeyi hedefleyen politikalar geliştirmek zorunda.

Cinsiyet körü olmayan politikalar

Peki bütün bunları kim yapacak? Cinsiyetçi olmamakla kalmayıp, cinsiyet körü de olmayan politikaları kim oluşturacak? Geçtiğimiz 9 ayın tecrübesi bize şunu gösterdi: Erkeklerin en "iyi niyetli" olanları bile bir kampanya tasarlarken, bir bildiri yazarken kadınların kadın olmaktan kaynaklanan sorunlarını "unutabiliyorlar". Bir bakıyorsunuz, içinde "kadın" sözcüğü bile geçmeyen bir bildiri çıkmış ortaya. Oysa, örneğin yerel seçimlerde İstanbul'da Bakırköy seçim kampanyasının da gösterdiği gibi, kadınların aktif olarak katıldıkları bir kampanyada kadınlarla ilgili son derece anlamlı, renkli, yaratıcı sözler söylenebiliyor.

Öyleyse, partinin kadınlara yönelik politikasını oluşturmak ve bütün politikalarını kadınlar açısından gözden geçirmek biz kadınlara düşüyor. Bunun yolu da kararlara, parti politikalarını oluşturma süreçlerine aktif olarak katılmaktan geçiyor.

Bu yönde kadınların önlerinin açılması, seslerinin duyulması için çeşitli önlemler düşünülebilir. Kota bunlardan sadece bir tanesi, ama kendi başına yeterli olmaktan çok uzak. Kota tek başına bizim ancak bireysel katılımımızın önünü açan bir yöntem. Oysa, partide gerçekten etkimizin olması için şimdi içinde bulunduğumuz atomize durumu aşmamız, kararlara ve politikaların oluşumuna örgütlü bir biçimde katılmamız gerekiyor. Ancak kadınlar olarak kuracağımız bir (ya da birden çok) yapı aracılığıyla düşünce alışverişinde bulunabilir, ortak politikalar oluşturabilir, ortak eylemler yapabiliriz. Bütün bunların ötesinde, ancak bu tür yapılar içinde ÖDP'li kadınlar olarak aramızda bir dayanışma kurabiliriz.

Bu dayanışmaya çok ihtiyacımız var. Birbirimizin düşünceleriyle beslenip güçlenmemiz için, kadınların partide yaşadıkları sorunlar konusunda bilgi akışını sağlayabilmek için vb. vb...

Kısacası, kendi kimliğimiz ve kendi sözümüzle var olabilmek için... Çünkü ÖDP ve onun üyeleri bu cinsiyetçi toplumun bir parçası ve cinsiyetçilik kaçınılmaz olarak bu partide de varlığını sürdürüyor.

Ama birlikte davrandığımızda, erkek egemenliğine ve cinsiyetçiliğe karşı bir direnç oluşturabilir, erkek egemenliğini bir ölçüde aşındırabiliriz.

Filiz Karakuş, Gülnur Savran, Serpil Sümer, Yurdagül Erkoca, Vicdan Baykara, Zübeyde Kılıç, Nesrin Aslan

Bizim kapının önündekiler ya da; Heggbach Manastırı'nda neler oldu?

'Kabul etmek ile kabul edilen şey arasındaki farkı görmedim'
Zafer Aracagök

İngiliz romancı Jane Austen, 1791 yılında henüz 16 yaşındayken tarih kitaplarının zaferlerin, güçlülerin, kazananların ve erkeklerin hikayelerini konu etmelerini, kadın yaşantılarının tarihe yansımamasını ve bu kitapların şiirden, ruhtan yoksun olmalarını kendine dert edinir. Oturur, bir tarih kitabı yazar. Kitabın adı; "IV. Henry'den Karl'ın ölümüne kadar İngiltere tarihidir". Anlatmak istediklerini asıl vurgulayan, kitabın satirik alt başlığıdır; "İngiltere'nin taraflı, önyargılı ve cahil bir tarihçi tarafından yazılmış tarihidir". Objektif, önyargısız ve bilimsel tarih yazımına tam cepheden bir saldırıdır kitap. Efendim, IV. Henry'nin 3 erkek çocuğu varsa, bir de karısı olmalıdır değil mi? Bu kadıncağıza ait herhangi bir veri yoktur İngiltere tarihlerinde. Ne de olsa resmi tarih. Ülkemizde sistem karşıtı cenahta resmi tarihten bahsedildiğinde, Emin Oktay'ın ders kitaplarından, Zeki Velidi Togan'a ve Vakanüvis tarihlerine kadar bir dizi çeşitli incelikte kitap akla gelir. Naapar bunlar, hakim sınıfların ya da sarayın deneyimlerini konu edinirler, ezilenlerin mücadelelerine bu tarihlerde yer verilmez. Ama ezilenler veya onların yanında yer alanlar kendi deneyimlerini ve zaferlerini anlamlı hale getirmek için kayıt düşerken ya da çeşitli vasıtalarla sözlerini dolaşıma koyarken, benzer hataları işleyebilirler, farklı türden ezilme ya da karşı çıkış deneyimleri bu anlatı içinde yer almayabilir, kadınların veya eşcinsellerin yaşadıkları örneğin genellikle anlatı dışıdır. Bu deneyimlerin genel anlatıya katılmasıyla gerçeğin eksik algılanmasının önüne geçilebilir. Gerçekliğin daha tam algılanması ise, onu değiştirme mücadelesinde başarının önkoşullarından biridir. Aksisi şimdiye kadar sol siyasi yapılar içinde epey fazla gördüğümüz, bulundukları yerden farklı gerçeklikler üzerinde ahkam kesen uzman(men) kişilerin kafasındakileri program haline getirip, koltuk altlarındaki programlarını sizin gerçeğiniz budur diye insanlara dayatmasıdır. Başarı oranı malum. Ama ÖDP ile bir şeyler değişmişti, eski orada kalmıştı, biz buradaydık ve hayatı yaşarken dönüştürecektik. Son günlerde eski fikriyatın farklı biçimlerde sık sık önümüze çıktığını düşünür oldum. Bu şekilde düşünmemi destekleyen oldukça önemli ipuçları var. Konumuz; ÖDP'nin son "Ya hesap verecekler, ya da halk süpürecek" kampanyası vesilesiyle su yüzüne çıkan bazı atlamalar, hatırlamalar ve düşünceler. Var mı böyle bir şeye ihtiyaç? Medyadan yansıyan görüntülerimize epey aşık olduğumuz şu sıralar, belki çok sevimli gelmeyecek? Ama işte kimileri farklı seviyor. Ne diyor örneğin; A. Finkielkraut "Aşık kişi için anlamak seyretmekten önce gelir. Başka'nın sözleri, görüntüsünden daha önemlidir" çok çeşitli tanımlar yapılabilir şüphesiz, fakat bizim aşktan anladığımız biraz böyle bir şey. ATV kadar ikna olamıyoruz bu nedenle. Hani nasıl desem, aşk var, Aşşşk var. Yazacaklarımın ihtiyaçlara ait değil de, değerlere ilişkin olması itiraf etmeliyim ki iç sıkıntımı epey hafifletiyor.

Halk süpürecek de, biz ne yapacağız?

Bir yerden girelim mevzuya, kampanya sloganımızın kendisinden (içerdiğinden veya önerdiğinden). "Ya hesap verecekler ya da halk süpürecek". Burada bir onlar var; yani değiştirilmesi zorunlu nesnel gerçeklik. Bir halk var... Görünüşte özne gibi, ama yok öyle kolay paye, bir de bu sözü eden birileri. O da herhalde biziz. Halk süpürürken biz de "bilen özneler" olarak bir şeyler yapacağız herhalde. Nitekim ki yapıyoruz.

Ankara Çıkarması ile ilgili izlenim yazılarından birinin sahibi Afife kardeşimiz (pek güzel anlatmış eline sağlık). "Neme gerek sütlü börek" diyordu...

Sokak eylemleri söz konusu olduğunda, her seferinde ben de aynı lafı tekrar edip duruyorum. Doğrusu ya börek konusunda kuşkuya düşmek şimdiye kadar aklıma gelmemişti. Bazen insan eylerken maruz da kalabiliyor, sonra düşünüyor, tek bir kişi de olsa onun başından geçenlerin ortak deneyim denilen eyleyiş içinde belli bir yeri ve anlamı olmalı. Ve galiba sütlü de olsa bu börek, benim veya başka bir grup insanın damak zevkine hitap etmiyor. Ayrıca tek tip lezzet Venseremos eşliğinde sunulduğunda, durum biraz daha vahim hale geliyor, hem zincirleri kıralım, hem de "eee napalım bizde böyle". Biraz somutlamak gerekirse, Sezai Sarıoğlu'nun Ankara eylemi değerlendirmesinde "hatıra biriktirmek" diye bir kavram vardı, bence de yaşadıklarımızın en önemli yanı buydu, beraberliği hissetmek, imkanları ve olanaksızlıkları paylaşmak, aynı zamanda bazı şeylerin ortak yaşanamayacağının bilgisine de ulaşmak. Çünkü bazen birinin unutmaya çalıştığı bir başkasının hatırası olabiliyor. O halde yürüyelim... Yürüyoruz. Hipodrom'dan, Ankara Il Binası'na doğru, bir ara "koşun, koşun" deniyor ön taraflardan. Neden belli değil, kadın arkadaşların ağırlıklı olduğu bir beşlik sıraya da biz sahibiz. Arkadan iki el omuzumu kavrıyor ve "ne duruyorsun koşsana" diyor. Kızgın bana, engelliyorum ya... "Ama koşamam ki" gibi yarım yamalak bir cümle kuruyorum. Anlık bir bakışma, düşman ifade dağılıyor gibi (yüz sorumluluğa davet eder insanı). Koşmasına devam ediyor. Bir müddet sonra kortej iyice sıkışıyor. Ben yürüme güçlüğü çekiyorum, yürüyüşte çocuklar, omuzlarında çocuk taşıyanlar, kalp hastaları, yaşlılar var ve kitleselleştiğimiz oranda, görünen o ki bizim fraksiyonun nüfusu bir hayli kabaracak.

Ama geçmişte de böyleydi, şimdi de aynı. Sokak eylemleri -bir tür siyaset yapma biçiminin ürünü olarak- genellikle, güçlüye, sağlama, imajı ve bedeni yerinde olanlara göre şekilleniyor. Biraz da gaza mantığı var sonucu böyle oluyor. Sokak savaşın, güç gösterisinin sahneye konulduğu bir alan. Var olan bizim de içinde bulunduğumuz ve aynı zamanda değiştirilmesi için mücadele verdiğimiz sistemde savaşta galip gelmenin koşullarını kim hazırlar? Düzenli disiplinli ordular. Bu ordular, sağlam, "rap rap" diye bastıkça yeri göğü inleten güçlü erkeklerden kurulur. Geçenlerde Kürşat Başar değiniyordu (Kötü bir referans ama, öteki tarafın aynası da bazen kendimize ait bir görüntüyü daha net yakalama olanağı verebilir bize, yaşam bu).

"Biz askerde her sabah her akşam koşardık. Bu uygun adım koşu sırasında şöyle bağırırdık:

'Her şey vatan için, her şey vatan için.' Ne kadar çok bağırırsanız o kadar çok havaya girersiniz; ayak seslerinizle, sloganlar birleşerek kendinizi güçlü hissetmenizi sağlar." Değiştirelim özneyi, bakalım. Kötü çağrışımlar bunlar değil mi? Militarizm oradaki, bize karşı olan ve bizim karşı olduğumuz şey değildir. Bazen burada, şu anda ve içimizdedir. Ankara'da taraftarları selamlama eylemi sırasında Başkan'ın çevresinde bulunan, güçlü kuvvetli takım elbise, kıravatlı -galiba güneş gözlükleri yoktu- sağdaki ve soldaki partilileri ittiren korumalar da aynı mantığın devamı değil mi? Genç insanların inanç ve fedakarlıkları saygı duyulacak bir şey. O çocukları o kılıklara büründürüp, kendilerine ve bize yabancılaştıran bir ruh dolaşıyor aramızda. Bu çok ürkütücü. Hassas konu biliyorum. Ülke koşullarının ve ÖDP başkanının aldığı riskin farkındayım. Ama bizim bazı insanları öncelikle vazgeçilebilecekler arasında görmemizde ahlaki bir sorun yok mu? Ufuk'u korumanın biçimi onunla birlikte ve 'ufuğu' gözden kaçırmadan gerçekleştirilmeli bence (Bizi arındıracak ve etiğimizi oluşturacak olan, ütopyalarımıza karşı sadakatimizdir). Biraz parantezin dışına çıkalım, ne dersiniz? Nasıl bir devrim, nasıl bir özgürlük, nasıl bir yaşam istiyoruz, sorusunu cevaplar ütopyalar. Düzen karşıtı bir hareketin ya da her hareketin etiği, onun ütopyasında içerilir ve biz her gün bir şeyin yanında yer alıp, başka şeylere karşı tavır geliştirerek ona hayatiyet kazan-

Bu insanlar nereye bakıyor? (*)

Evet, içinde yaşadığımız toplumun metaforu savaştır. Savaş, erkekle kadın, zengin ile yoksul, insan ve doğa, bilgiye sahip olanlarla, ondan uzaklaştırılanlar arasında eşit olmayan güç ilişkileri için kalıp hazırlar. Paradigma savaş olunca, sokak özgürleştirici özelliğini yitiriyor, bizim içimizde bile hakim olanın tarzının kendini dayatması vakalarına sık sık rastlıyoruz bu nedenle.

dırırız. Bu bizim ruhumuzdur ve benim de hemen şimdiden anladığım böyle bir şeydir. Ütopyalar gözden kaçırdığında devrim ve özgürlük ideali güncel çıkarlara kurban gider. Ve "Serdar bey klasik bir patron" değildir şeklinde sözler edenleri "bu, partimize yapılan haince bir saldırıdır" beyanatlarla savunur, olayı geçiştiririz.

Emir verme özgürlüğü; 'hemen şimdi'

Tekrar Ankara'ya dönüyoruz. (Ve görüyoruz ki, aynı suda ikinci kez yıkanabilir insan ve hatta aynı suda ikinci kez boğulabilir). Sokak bir savaş alanıdır dedik.

Evet, içinde yaşadığımız toplumun metaforu savaştır. Savaş, erkekle kadın, zengin ile yoksul, insan ve doğa, bilgiye sahip olanlarla, ondan uzaklaştırılanlar arasında eşit olmayan güç ilişkileri için kalıp hazırlar. Paradigma savaş olunca, sokak özgürleştirici özelliğini yitiriyor, bizim içimizde bile hakim olanın tarzının kendini dayatması vakalarına sık sık rastlıyoruz bu nedenle. Oysa ezilen bir grubun üyesi olarak beni baskı altına alan gerçeklik diğerlerinden farklı olabilir, benim gerçekliğimi kendi öz eylemimle bünyeme uygun tarzda ancak ben dönüştürebilirim. Bu süreç insanın kendi hakkında dönüştürücü söze ulaştığı süreçtir aynı zamanda. Ezilme deneyimine sahip çıkmama, susma gerçeklik hakkındaki yanlış bir algılamanın sürüp gitmesinden başka neye hizmet edebilir ki? Dönüştürülmüş farklı gerçekliklerin ortak paydasında yeşermeyecek mi özgürlük. Kendi eyleminin öznesi haline gelmesi başka türlü nasıl mümkün olabilecek insanın?

Başka bir zaman, başka bir sokak eylemi geçmişte yakın veya uzak herhangi bir gelecekte.

– Ne istiyoruz?
– Özgürlük.
– Ne zaman?
– Hemen şimdi...

"Beşerlik sıralar yapalım arkadaşlar, sırayı bozmayalım."

– Ne istiyoruz?
– Özgürlük...
– Ne zaman?
– Hemen şimdi.

"Kendi aranızda konuşmayın arkadaşlar, buraya sohbete gelmediniz". Şimdi ne istiyorduk biz? özgürlük.. "Alana girerken herkes yumruklarını yukarı kaldırsın bööle bööle sallasın arkadaşlar." Ne istiyorduk? Özgürlük. Sahi ne zamandı? Hemen şimdiydi. "Konuşmacıyı dinleyin arkadaşlar". Susun. Ne istemiştik; özgürlük...

Özgürlük hemen şimdinin arkasından Ankara eyleminde gelen ise mesela şunlardı. "Bu partide böyle şeyler söylenmez (o zaman söyleme) ama, değişik illerden ve ilçelerden gelen arkadaşlar size emrediyorum, gidin, üye sayısını 20 binden 30 bine çıkarın!" Tanrı katına yakın bir yerlerden üzerinize doğru uzanan bir işaret parmağı. Vee ...büyük bir alkış. O zaman neydi? özgürlüktü ve ne zamandı, hemen şimdiydi. Sonra ..."Susma sustukça sıra sana gelecek". Ve sıra geliyor... Aynı erkek, tepeden elinde mikrofon (yükseldikçe ölümlü olduğunu unutuyor insan zahir) "bu parti kadın sözünün kadınlar tarafından söylendiği tek partidir" -yani pes-...Alkışlar. Kim alkışlıyor; kadınlar... Neden? Çünkü kadın sözü, kadınlar tarafından söyleniyormuş ya ondan... Kim diyor? Parti başkan yardımcısı erkek diyor. Burada sorun "ne zaman" sorunu değildir efendiler, "buna rağmen" sorunudur. "Şimdi" dediğimiz zaman dilimi şu an içinde bulunduğumuz anı kapsıyorsa, "beşerlik sıralar, emir kumanda zinciri, kendini temsil yeteneğine sahip ötekiler adına edilen laflar, konuşanla, hitap edilenler arasında gittikçe artan bu mesafe" alkış değil, itiraz konusudur. Çünkü insan devrederek özgür olamaz, "her bireyin eksiksiz, doğrudan ve tam katıldığı özyönetime dayalı bir toplum"u ancak tüm şeyleştirmelerin ötesine geçmiş özgür benliklere sahip insanlar yaratabilir. Kişi kendine ait en temel hak ve yetileri başkasına devrederek özgürleşemez. Hemen şimdi özgürlük "devrimi yapmak" değil, "devrim olabilmek" anlamına da gelmez mi?

Hemen şimdi fikriyatı olmasa gerçekten susacağım. "Aman önemli olan bu lanet düzene muhalefettir" diyeceğim, "ÖDP'de hepsinden daha iyi değil mi" diyeceğim. Ama burada ciddi bir samimiyetsizlik var. Aşk, devrim, özgürlük idealleri medyatik birer imaj olmaya doğru hızla ilerliyorlar. Giderek ve artan bir biçimde televizyonlara bağlı hale geldik. Ve buna itirazın zamanı hemen şimdidir. Bir protesto eylemi sırasında yaşadıklarımızdan değil de, bunun ekrana yansıyan biçimlerinden heyecan duyuyoruz. Kendimizi, birbirimize gösterip sevinç çığlıkları atıyoruz. "Kolektif özne", "bireysel öznelerin kendini gerçekleştirmesi" şeklinde klasik parti anlayışını oldukça aşan parti tanımlamalarının yapıldığı bir yerde, birileri benim adıma plaketler veriyor ve ben yine televizyonlarda çıktık, bütün gazeteler bizden söz açıyor diye seviniyorum... Ne oldu bize? Ya da kazaya uğrayan arabanın içinde medya patronları olduğu zaman halimiz ne olacak arkadaşlar? İmaj neredeyse ontolojimiz oldu. Değiştirmek istediğimiz sistemin değerlerine gittikçe daha fazla bağlanır hale geliyoruz. Toplum içinde imajı, referansı, statüsü olanlar, muhalefet içinde de rağbet görüyor. İmajı, referansı olmayanların yani BEN'i (ego anlamında ben, benlik anlamında ben değil) yeterince gelişmemiş olanların, statükoyu beslemeyen karşı çıkışları, karşı çıkıştan sayılmıyor. BEN'i hasta eden bir politika tarzı bu. Böyle olunca sitemin başka uzmanları giriyor devreye gözlükleri üzerinden "hmmm" diyorlar "terapilik..." Ama korkmayın. İyileştireceğiz, güçlenmesi lazım diyorlar... BEN'niz diyorlar... gelişmemiş diyorlar... Ne yapıyorlar, geliştirmeye çalışıyorlar. Bu çerçevede kurtluk yapmanız isteniyor, herkesin kendi bulunduğu alanda ve kendi boyutuna uygun olarak. Ötekinin varlığını kabul etmeye, onu anlama yoluyla varmak değil onaylanan, sizden onu yutma yoluyla özümsemeniz isteniyor. Yuttukça yanaklarınız kızarıyor, yuttukça semiriyorsunuz, yuttukça imajınız sağlamlaşıyor. İmajınız sağlamlaştıkça kazanıyorsunuz. Kazandıkça size daha fazla güveniyorlar.Toplumda kazanıyorsanız, muhalefette de kazanan oluyorsunuz. Bir süre sonra sisteme uyumla düzen karşıtı bir harekete uyum bir ve aynı şey olmaya başlıyor. Tamam, taman duruyorum. Üstelik durmakla da kalmıyorum başa dönüyorum.

Ankara'da taraftarları selamlama eylemi sırasında Başkan'ın çevresinde bulunan, güçlü kuvvetli takım elbise, kıravatlı -galiba güneş gözlükleri yoktu- sağdaki ve soldaki partilileri ittiren korumalar da aynı mantığın devamı değil mi?

Alla Luna ruhu değil, feminen bir ruh

Engels'in Almanya'da Köylü Savaşları üzerine yazmış olduğu kitabı bilirsiniz. Annales Tarih Okulu kurucularından Fransız tarihçi Lucien Febvre Engels'in kitabı için "Almanya'da köylü savaşları hakkında pek bir şey öğrenmezsiniz ama kitap size Engels'in tarihçiliği hakkında bir fikir verebilir" der. Ama ikisinin de gözden kaçırdığı ya da isteseler de cinsiyetleri nedeniyle göremeyecekleri aynı gerçeğin farklı bir boyutu daha var; bu da feminist tarih yazımcıları devreye girdikten sonra ortaya çıkıyor. Almanya'da Köylü Savaşları sırasında isyancı köylüler Heggbach Manastırı'nı işgal ederler, bu manastırda yaşayan rahibelerden birinin tuttuğu kronik, kadınların savaşı nasıl yaşadığı hakkında fikir verir bize. Cinsel taciz, tecavüz ve bunların korkusu ve utancıyla baş etme. Başta kayıt düşmek önemliydi dedik. Bazen ve çoğu kez erkekler için bir zafer, kazanım olan bir olay, kadınlar için yıkım ve kötü anı olabilir. Bu nedenle kadın yaşantılarının kadınlar tarafından kayıt edilmesi çok önemli. Bertaraf etmek istediğimiz sistem her tarafa yayılmış, geniş bir erk alanı ile kuşatılmış durumdayız. Ankara eylemi sırasında kadın arkadaşlardan birine arabasına bindiği erkek tarafından kötü bir gün yaşatıldı. Arkadaşım muğlak ifadeler olduğunu, kimseyi bu konuda ikna edemeyeceğini (öyle bir zorunluluğumuz var ya) olayın kendisine geri döneceğini, ama danslar ve türkülerle coştuğu o gecenin kendisi için çok kötü bir anı olduğunu söylüyor. Yaalnız bu mu? Adam'ın biri "tarihte zorun rolü" başlıklı savunma ile karısını haşlamanın gerekçelerini anatıyor. Ve birileri bunu dinliyor. Eskişehir İl Örgütü'nde bir kadın tartaklanarak susturuluyor, bundan birkaç ay önce. Kadın arkadaş olayı anlatıyor. "Bu mesele biraz karışık" deyip susuyoruz. Bence olay değil de feministlerin kafası karışık galiba; hem de bir hayli. Komisyonlar ve toplantılararası koşuşturma telaşı içinde feminizmin ABC'sini unuttuk gibi. Dayanışmadan ben kadınların erkek şiddetine ve erkine maruz kaldığı durumlarda birbirine yardım etmesini anlıyorum. Parti içinde erkek egemenliğinin aşındırılmasından da bu egemenliğin pratikte ortaya çıkış biçimlerinin kaydının tutulmasını ve anında "bizim arkadaşlar", fraksiyon vs. ayırımı yapılmaksızın karşı çıkışlar örgütlemeyi... Partinin havasından mı, suyundan mıdır nedir, reflekslerimiz de iyice zayıfladı, bu bizi tuhaf bir kabul edişe sürüklüyor.

Kendi dilimizi ve sözümüzü oluşturacağımız yerde, erkeklerin o kahredici diplomatik dilini kullanıyoruz mesela, "ÖDP'li Kadınların Dikkatine" diye başlayan. "Toplanıldı, caktır, uygun görüldü" şeklinde üçüncü şahsın diliyle devam eden, tam özne olduğumuzu savunurken, bizi yine anonimleştirerek, kendimize yabancılaştıran baba lisanını kullanıyoruz. Biliyorum parti içinde duruş biçimimizi bir türlü halledemediğimiz için de bunları yaşamak zorunda kalıyoruz. Ama bazı şeyler için illa da yapı gerekmiyor. Bir parça feminist ruh kafi. Üstelik bence, üzerine "bırakınız yapsınların" gölgesi düşmemiş, televizyon kameralarının ve deklanşör tıkırtılarının rağbet etmediği, bu az gelişmiş, bu feminen ruh, tüm muhalefet hareketlerinin umudu ve ihtiyacıdır.

(*) ÖDP Ankara Eylemi sırasında kürsüde bulunan yöneticilerimize. Peki görüyorlar mı? Şimdilik evet.

Necla Akgökçe

Malezya: Çok renklilik barışı sağlıyor

Atilla TUNA

Malezya Ekvator kuşağında bulunması nedeniyle tropikal iklimin hüküm sürdüğü bir ülke. Balta girmemiş ormanlar tropikal bir ülkede bulunduğunuzu sürekli anımsatıyor.

Fazla uzağa gitmeye gerek yok, Kuala Lumpur'un hemen yakınındaki Batu mağaralarına gittiğinizde bu ülkenin insanları ile hayvan ve bitki örtüsü zenginliği hakkında fikir sahibi olabiliyorsunuz. Batu mağaraları bölgesinde yaşayanların çoğunu Hintliler oluşturuyor. Hintlileri, Malaylar ve Çinlilerden kolayca ayırt edebilirsiniz. Hintli kadınların alnının tam ortasında koyu renkte bir nokta var. Yaşlı Hintli kadınlar genellikle geleneksel giysilerle dolaşmayı tercih ediyor.

Hindistan cevizi temizleyen yaşlı bir Hintli ve yanında oyun oynayan çocuk

Batu mağaralarının özgür maymunları

Batu kasabasının meydanı güvercinler ve mağara çevrelerinde yaşayan maymunlarla dolu. Mağaraları ziyaret edenler meydandaki fıstık satıcılarınca önce kuşatma altına alınıyor. "Peanuts for monkeys (maymunlara fıstık)" diye seslenen bir fıstık satıcısından bir paket fıstık aldıktan sonra, çevremi maymunların sardığını farkediyorum. Elimdeki fıstıkları görünce gözlerimin içine bakmaya başlıyorlar. Ellerini uzatıp fıstık almaya çalışıyorlar. Maymunları besleye besleye yaklaşık 250 basamaktan oluşan merdivenlerden Batu mağaralarına doğru tırmanmaya başlıyorum. Merdivenlerde maymunların çantanızı, fotoğraf makinenizi ya da herhangi bir eşyanızı kapıp kaçması işten bile değil. Bu nedenle eşyalarınıza dikkat etmek zorundasınız. Arkadaşım David, kadınlara elle sarkıntılık eden maymunların, insanlardan gördükleri her şeyi taklit ettiklerini anımsatıyor bana.

Batu mağaralarının girişinde Hint tanrılarını temsil eden bir grup heykel var. Mağaranın içinde ise birkaç Hint tapınağı mevcut. En kutsal tapınak ise mağaranın en arka kısmında yer alıyor. Mağaranın huzur dolu bir havası var. Bazı insanlar ana tapınağın önünde oturmuş sessizce sohbet ediyor. Tapınağın en kutsal yeri olan Hint tanrısı heykeline doğru bir genç kadın saygıyla eğiliyor. Önce yeri öpüyor ve tanrısıyla başbaşa kalıyor. Sessizce dua ettikten sonra geri geri yürüyerek tapınağı terk ediyor. Dikkatimi çeken başka bir nokta da, maymunların mağaraların içine hiç girmemeleri.

Tapınağın önünde ak saçlı bir ihtiyar oturuyor. Karşılıklı selam faslından sonra yanına oturuyorum. Bana, önce adının Rajin, yaşının da altmış beş olduğunu, sonra da emekli olmadan önce palmiye yağı üreten bir fabrikada çalıştığını anlatıyor. Palmiye yağı için ağacın tepesindeki tohumları toplarken düştüğünü ve belinde disk kayması olduğunu söylüyor. Bu yüzden uzun süre hastanede tedavi gördüğünü, ama artık beli eskisi gibi olmadığı için emekliye ayrılmak zorunda kaldığını ekliyor.

Mağaralara çıkan merdivenlerin önündeki binanın arkasında Hindistan cevizi temizleyen yaşlı bir Hintli ve yanında oyun oynayan bir çocukla karşılaşıyorum. Hindistan cevizi toplayıcısı olduğunu söylüyor. Cevizleri nasıl temizlediklerini gururla gösteriyor.

Hintliler'in Deepavali Bayramı

Malezya'da bulunduğum günlerde Hintlilerin en önemli bayramları Deepavali kutlanıyordu. Ülkenin her yerinde büyük pankartlarla "Hari Raja Deepavali" (Deepavali'niz kutlu olsun) yazıyordu. Deepavali ya da diğer adıyla Diwali, Işıklar Bayramı anlamına geliyor ve Hintlilerin en önemli bayramı. Hint takviminde Kartik ayında (ekim- kasım) kutlanıyor. Sri Krishna'nın zaferi, Vishnu'nun yeniden canlanması ve Şeytanlar Kralı Narakasura'ya karşı elde ettiği zaferin günü olarak kabul ediliyor. Zafer yağ kandilleri ile sembolize ediliyor. Bayram sabahı Hintli aileler bitkisel yağlarla banyo yapıyor ve tapınağı ziyaret ediyorlar. Gazetelere devletçe verilen büyük boy ilanlarda Hintlilerin Deepavali'si kutlanıyor ve Malezya'daki asıl zenginliğin etnik çeşitlilik olduğu vurgulanıyor. Resmi bayram olarak da kutlanan Deepavali ilanları tüm hafta boyunca gazetelerden başka televizyonlarda da yer alıyor. Çinliler ve Müslümanlar da Hintlilerin bu kutsal gününü kendi bayramları kadar benimsemişler.

Etnik gruplara tahakküm yok

İnsanların bu derece uyumlu ve barış içerisinde yaşadığı bir ülke ile şu ana dek karşılaşmadım. Hiçbir etnik grup diğerine düşman gözüyle bakmıyor. Müslüman Malaylar nüfusun çoğunluğunu oluşturmasına karşın, diğer etnik gruplar üzerinde tahakküme yeltenmiyorlar. Devlet dinsel örgütlenmeyi serbest bırakmış ve etnik farklılığı bir zenginlik kabul ediyor. Bu üç din dışında kalan Konfüçyüsçüler, Taocular, Sihler, Hıristiyanlar ve Bahailer ülkede özgürce, hiçbir baskı olmaksızın ibadetlerini sürdürüyorlar. Malezya nüfusunun yüzde birini oluşturan Bahailer Türkiyeli Bahailerden farklı olarak, hükümetten bir baskı görmediklerini, aksine hükümetin birçok konuda kendilerine yardımcı olduğunu vurguluyorlar. Zaten Malezya Anayasası da herkese inançları doğrultusunda yaşayabilme ve bunun propagandasını yapabilme özgürlüğü tanımış. Anayasanın yine aynı maddesine göre, Müslümanların propagandaya maruz kalmaları yasak. Yani bir ölçüde müslümanların dış etkilerden korunması amaçlanmış.

Çoğunluğu Şafi mezhebine bağlı olan ülkedeki Müslüman topluluk kendi aralarında şeriatı uyguluyorlar. Örneğin federal hükümete bağlı laik mahkemeler dışında, eyalet hükümetlerine bağlı şeriat mahkemeleri kurulmuş. Bu mahkemeler Müslümanların şer'i hükümlere karşı işledikleri suçlara bakıyor. Bu hükümlere göre, diğer din mensuplarına serbest olan her şey, müslümanlara yasak: İçki içmek, ele ele dolaşmak, başörtü takmamak, kadınlara mayo yasağı vb... Fakat belirtmek gerekir ki, bu kurallar Kuala Lumpur dışında kalan bölgelerde uygulanıyor. Çünkü başkentte şeriatı uygulama ve denetleme mekanizmasının pek işlediği söylenemez. Kent merkezinde bulunan Hard Rock Cafe'ye girebilmek için Malay gençler saatler öncesinden kuyrukta bekliyor, karışan da yok.

Polis uyuşturucuya göz yumuyor

Başkentin bir banliyösünde bir gece kulübüne gidiyoruz. Arkadaşım David kulüpte fotoğraf çekmenin sorunlu olacağını söylüyor. Yine de çekmeye karar veriyorum. Fotoğraf çekmek için garsondan izin isteyerek deklanşöre basmaya başlıyorum. Birdenbire üç kişi bize doğru yöneliyor ve fotoğraf makinemi elimden zorla alıyor. Makinemi adamın elinden geri alıp ne istediğini soruyorum. David kulağıma eğilerek karşımızdakilerin uyuşturucu mafyasının adamları olduğunu, çektiğim negatifleri istediklerini ve vermem gerektiğini söylüyor. Gece kulübünün her metrekaresi hınca hınç dolu ve herkes kendinden geçmiş çılgınca dans ediyor. Bir süre sonra negatifimi alan adamlardan biri David'e gelip uyuşturucu isteyip istemediğimizi soruyor. Nazikçe reddediyoruz. Aslında sabahın erken saatlerine kadar dans eden ve çoğunluğu Malay olan yirmi ve civarı yaştaki o insanların tamamına yakınının uyuşturucu kullandığını öğreniyorum. Daha sonra tanıştığımız gece kulübünün sahibi polisin baskısından kurtulmak için her ay beş bin Amerikan doları rüşvet verdiğini söylüyor.

UMNO iktidarı ve bir saldırı

Gençlerin bu tür alışkanlıkları ve yaşayış tarzı anamuhalefet partisi konumundaki Malezya'nın İslam Partisi'nin (PAS) büyük tepkisini topluyor. 1952 yılında Dr. Burhaneddin Al-Helmy tarafından kurulan PAS günümüzde 264 bin üyesiyle iktidardaki UMNO'dan (Birleşik Malezya Ulusal Kuruluşu) sonra (UMNO'nun bir milyon) ikinci büyük parti. PAS Malezya'nın şeriatla yönetilmesi gerektiğini savunuyor. Şimdilik böyle bir tehlike görünmese dahi, ileriye yönelik bir şeriat potansiyelinin var olduğunu söyleyebilirim.

UMNO, iktidarı Malezya Çin Hareketi (MAC) ve Malezya Hint Kongresi ile paylaşıyor. Başbakan Dr. Mahathir Bin Muhammed 1981 yılında iktidara geldi. Ülkede popülaritesi geniş, fakat izlediği sert politikalar yüzünden partisini bölünme noktasına getirdi. 1987 yılında kendisinin emriyle mahkeme kararı olmadan 107 kişiyi tutuklattırdı ve 1988 yılında altı yargıcı hukuka dayanmayan kararla görevden aldı.

Benim Kuala Lumpur'da bulunduğum günlerde Endonezya'nın Doğu Timor'u işgalinin tartışıldığı bir toplantı düzenlendi. Toplantının ilk günü UMNO'lu partililer konferansın yapıldığı otele saldırı düzenlediler. Uluslararası düzeyde gerçekleşen toplantıda yabancı konuşmacılar tartaklandı, yabancı basın mensupları dahil olmak üzere, yüzden fazla kişi gözaltına alındı. Camlar kırıldı, konferans salonu harabeye döndü, ama bu olayın en can alıcı yanı saldırganlara hiçbir kovuşturma işleminin yapılmayışıydı. Saldırganlar değil, saldırıya uğrayanlar gözaltına alındı ve sınırdışı edildi. Saldırının hükümetin emriyle düzenlendiği apaçık ortadaydı ve komşu ülkelerde büyük tepkilere neden oldu. Endonezya hükümeti ise Malezya hükümetine toplantının iptal edildiği için teşekkür etti. Bu olay Malezya medyasında pek fazla ilgi görmedi. Ama bir bakıma hükümetin bu tür toplantılara olan yaklaşımına bir gösterge oluşturdu. Halkın diğer olaylarda olduğu gibi, bu olaya da tepkisi "devletimizi yıpratmak isteyenlerce çıkartıldı" gibiydi. Zaten halkın büyük bir çoğunluğunda şunu gözlemek mümkün: Malezya kalkınıyor; herkes ve her şey endüstrileşmiş ve kalkınmış bir Malezya için!

ALTAY MARTI
KEKMECİGERİ

18 yıllık yürüyüş katliamın örtüsünü kaldıracak

3 Kasım'da meydana gelen 'malum kaza'dan bu yana başlayan çete tartışmalarında 1978 yılında Bahçelievler'de 7 TİP'li öğrenciyi katledenlerin isimlerinden sürekli olarak söz ediliyor. Neredeyse hangi taş kaldırılsa altından TİP'li gençlerin katilleri çıkıyor ve 18 yıldır güya kaçak olan bu caniler hala yargılanıyorlar...

Yukarıdaki fotoğraflar öldürülen gençlerden Serdar Alten'in cenaze töreni... Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran ve partililer cenaze törenine katılmak için Ankara - Maltepe Camisi'nin önüne gidiyorlar. Cenaze törenine izin verilmiyor. Yürüyüş yapılması yasak. Behice Boran Maltepe'de cami önünde basın açıklamasını okuyor. Sonra yasağa rağmen yürüyüş başlıyor.

Serdar Alten, öldürülmeden önce Ankara'da ODTÜ'de öğrenci. Serdar, Genç Öncü'nün kurucularından. O dönemde, Genç Öncü Şube Lokali önünde bir kez bıçaklanıyor, bir kez de kurşunlanıyor. Neşeli ve hareketli bir kişiliğe sahip olan Serdar, yaralandıktan sonra üç ay yatağa mahkum oluyor...

Behice Boran, TİP Başkanı. 1979 1 Mayıs'ında İstanbul'da sokağa çıkma yasağı konmasına rağmen, Boran partili arkadaşlarıyla birlikte Taksim Meydanı'na doğru yürüyüşe geçiyor. Önce, Merter'deki DİSK binası önünde saygı duruşunda bulunuluyor ve 1 Mayıs kutlanıyor. Daha sonra topluluk Behice Boran önderliğinde yürümeye devam ediyor. Önleri askeri birliklerce kesiliyor. Polis TİP'lileri yere çöktürüp saldırıyor. Katılanların çoğu cop ve tekme ile yaralanıyor. Boran bu yürüyüşle ilgili daha sonra yargılanıyor. Mahkemede hakimle arasında şu konuşma geçiyor:

– Sokağa çıktınız mı?
– Evet, çıktım.
– Peki sokağa çıkma yasağı olduğunu bilmiyor muydunuz?
– Biliyordum.
– Peki niçin sokağa çıktınız?
– Taksim Meydanı'na 1 Mayıs'ı kutlamaya gidecektim.

Hakim bunun üzerine Boran'a "Peki Merter neresi, Taksim neresi? O yolu nasıl yürüyecektiniz?" diye sorunca, Behice Boran'ın cevabı "Eee tabii, dinlene dinlene gidecektim" oluyor.

Serdar Alten'in iyileşmesi için yataktan kalkmaması gerekiyor. Ama parti çalışmalarına katılmamak onu üzüyor. Sonunda, Serdar partiye gitmenin yolunu buluyor. Parti aidatını ödemek için koltuk değnekleriyle her seferinde parti binasına kadar giderek aidatını ödüyor.

Behice Boran, 12 Eylül darbesiyle birlikte yurtdışına gitti. Behice Boran'ın son nefesine kadar sıkça söylediği söz şuydu:

"Sosyalist doğulmaz, sosyalist yaşanır."

Serdar Alten Bahçelievler'deki katliamdan, önce yaralı olarak kurtuluyor, ölmeden önce verdiği ifadede şöyle diyordu: "Beni öldürmek için götürdükleri arabada 'Büyük Reis' vardı..."

Çatlı'yı saklayanlar yargılanacak (mı?)

Bahçelievler'de TİP üyesi 7 öğrencinin öldürülmesiyle ilgili dava sürüyor. Mahkeme, 18 yıldır aranan ülkücü Abdullah Çatlı'nın yakalanmasına engel olanlar, pasaport ve kimlik sağlayanlar hakkında DGM Savcılığı'na gerekirse dava açılmak üzere suç duyurusunda bulunulmasını kararlaştırdı.

Müdahil avukatlar, suç duyurusu isteminde bulunurken, İçişleri eski Bakanı Mehmet Ağar ve Susurluk kazasının tek tanığı DYP'li Sedat Bucak'ın adını "yardım ve yataklık yapanlar" olarak açıkça belirtmişti. Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi "devlet çetesi" içinde yer alan Abdullah Çatlı'nın da aralarında bulunduğu sanıkların yakalanmaları için verilen tutuklama kararının gereğinin yerine getirilmesinde ihmali ve kastı bulunanlar ile kimlik ve pasaport sağlanmasında sorumlulukları bulunanlar hakkında yasal işlem yapılması ve dava açılması için Cumhuriyet Başsavcılığı'na yazı yazılmasına karar verdi. Avukatlar, önceki duruşmada katliamı gerçekleştirenlerin yakalanmasına engel olan ve sağladıkları kimliklerle kaçmalarına olanak sağlayanların adlarını bildirmişti. Cumhuriyet Savcılığı'nın suç duyurusu doğrultusunda, Çatlı'yı koruyan çok sayıda kamu görevlisi hakkında dava açılması gerekiyor...

Duruşmada müdahil avukatlardan Ersen Şansal, Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller'in davanın sanıklarından Abdullah Çatlı için "Devlet için kurşun atan da, kurşun yiyen de bizce kahramandır" beyanıyla onlarca kez yargılanan Çatlı'nın beraat ettirildiğine dikkat çekerek bu nitelemenin suç oluşturduğunu belirtti. Şansal, Abdullah Çatlı'nın öldüğü Susurluk kazası ve sonraki gelişmelerin Sedat Bucak ve Mehmet Ağar'ın Çatlı ile ilişkisini ortaya koyduğunu bildirmiş ve tanık olarak dinlenmelerini istemişti. Mahkeme Ağar ile Bucak'ın tanık olarak dinlenmesini reddetti.

Mahkeme Başkanı Mehmet Koçak, firari sanıklar Ünal Osman Ağaoğlu, Kadir Kürşat Poyraz ve Mahmut Korkmaz'ın yakalanmaları için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilen yazıya ve sanıkların sahte pasaportla yurtdışında bulunmaları olasılığının göz önünde tutularak, uluslararası platformda da harekete geçilmesi istemine henüz cevap gelmediğini bildirdi.

Duruşma, 28 Ocak 1997 tarihine ertelendi.

Hacer YILDIRIM

SÖZ
Haftalık Haber Yorum Dergisi

● **Sahibi:** Olgu Ltş. adına Ali KÜÇÜK
● **Koordinatör:** Seyfi ÖNGİDER
● **Yazıişleri:** Ayla ÖNDER, Sermet ÖZDOĞAN, Sezai SARIOĞLU, Veysi SARISÖZEN
● **İdare:** Muzaffer TUTKAN
● **Sorumlu Müdür:** B.Aytaç YOLDAŞ

Avrupa Temsilcilikleri
Almanya: A. Vehbi PAKSOY **Tel:** 0049 306183742 **Fax:** 0049 302755143
Fransa: Y. Mustafa ÖZKAN **Tel:** 0033 148572114 **Fax:** 0033 148571691
İsviçre: Süleyman ÖZGÜR **Tel:** 0041 3415213
İngiltere: Ahmet SAYER **Tel:** 0044 1814826280

Adres: Sıraselviler Cad. Billurcu Sk. **No:** 3/8 Taksim/İstanbul **Tel:** (0212) 249 99 29 **Fax:** (0212) 249 99 29 **Basıldığı Yer:** Serler Matbaacılık **Dağıtım:** Biryay